

L E G E

pentru modificarea și completarea Codului de procedură penală al Republicii Moldova nr. 122-XV din 14 martie 2003

Parlamentul adoptă prezenta lege organică.

Art. I. – Codul de procedură penală al Republicii Moldova nr. 122-XV din 14 martie 2003 (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2003, nr. 104–110, art. 447), cu modificările ulterioare, se modifică și se completează după cum urmează:

1. La articolul 1, alineatul (1) se completează în final cu textul: „Procesul penal se consideră început din momentul sesizării sau autosesizării organului competent despre pregătirea sau săvârșirea unei infracțiuni.”

2. Articolul 6:

se completează cu punctul 11¹⁾ cu următorul cuprins:

„11¹⁾ *eroare gravă de fapt* – stabilirea eronată a faptelor, în existența sau inexistența lor, prin neluarea în considerare a probelor care le confirmau sau prin denaturarea conținutului acestora. Eroarea gravă de fapt nu reprezintă o apreciere greșită a probelor;”

la punctul 20), cuvintele „activitate operativă de investigație” se substituie cu cuvintele „activitate specială de investigații”;

articolul se completează cu punctul 37¹⁾ cu următorul cuprins:

„37¹⁾ *procuror ierarhic superior* – procurorul teritorial, procurorul specializat și adjunctul lui, procurorul municipiului Chișinău și cel al Găgăuziei, precum și adjuncții lor, șefii de subdiviziuni ale Procuraturii Generale responsabili

de urmărirea penală și adjuncții lor, prim-adjunctul și adjuncții Procurorului General, Procurorul General;”.

3. Articolul 7 se completează cu alineatele (8) și (9) cu următorul cuprins:

„(8) Hotărârile definitive ale Curții Europene a Drepturilor Omului sînt obligatorii pentru organele de urmărire penale, procurori și instanțele de judecată.

(9) Deciziile Colegiului penal al Curții Supreme de Justiție pronunțate ca urmare a examinării recursului în interesul legii sînt obligatorii pentru instanțele de judecată în măsura în care situația de fapt și de drept pe cauză rămîne cea care a existat la soluționarea recursului.”

4. La articolul 30:

alineatul (7) va avea următorul cuprins:

„(7) Recursul în anulare se judecă de către Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție în componență de cel puțin 2/3 din numărul total al judecătorilor din cadrul colegiului.”

articolul se completează cu alineatul (8) cu următorul cuprins:

„(8) Recursul în interesul legii se judecă de către Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție în componență de cel puțin 2/3 din numărul total al judecătorilor din cadrul colegiului.”

5. La articolul 33 alineatul (3), sintagma „Plenului Curții Supreme de Justiției” se substituie, în ambele cazuri, cu sintagma „Colegiului penal al Curții Supreme de Justiție”.

6. Articolul 36 va avea următorul cuprins:

„Articolul 36. Competența judecătoriei

Judecătoria judecă în primă instanță cauzele penale privind infracțiunile prevăzute de Partea specială a Codului penal, cu excepția celor prevăzute la art. 39 alin. (1), demersurile și plîngerile împotriva hotărîrilor și acțiunilor procurorului, ale organului de urmărire penală, precum și examinează chestiunile legate de executarea sentinței și alte chestiuni date prin lege în competența sa.”

7. La articolul 38, punctul 1) se abrogă.

8. La articolul 39:

punctul 2) va avea următorul cuprins:

„2) ca instanță de recurs, judecă recursurile împotriva hotărîrilor pronunțate de către instanțele de apel;”

articolul se completează cu punctele 3¹⁾ și 3²⁾ cu următorul cuprins:

„3¹⁾ judecă recursurile în interesul legii;

3²⁾ soluționează cererile de revizuire a cauzelor în urma pronunțării unei hotărîri de condamnare a Republicii Moldova la Curtea Europeană a Drepturilor Omului;”

punctul 6) va avea următorul cuprins:

„6) soluționează cererile de strămutare.”

9. Articolul 41:

la punctul 5), cuvintele „a sechestrului corespondenței” se substituie cu cuvintele „reținerii, cercetării, predării, percheziționării sau ridicării trimiterilor poștale”;

la punctul 6), textul „art.109 și 110” se substituie cu textul „art. 109, 110 și 110¹⁾”;

articolul se completează cu punctele 6²⁾, 6³⁾ și 6⁴⁾ cu următorul cuprins:

„6²⁾ autorizarea, la demersul procurorului, a efectuării măsurilor speciale de investigații, date prin lege în competența sa;

6³⁾ examinarea contestațiilor depuse asupra acțiunilor procurorului ierarhic superior;

6⁴⁾ examinarea excluderii din hotărîre a unor capete de învinuire dacă persoana condamnată a fost extrădată;”.

10. Articolul 42 se completează cu alineatul (8) cu următorul cuprins:

„(8) În cazul în care infracțiunea a fost săvîrșită de două sau mai multe persoane, instanța de judecată poate dispune indivizibilitatea cauzei, dacă aceasta este necesară pentru buna desfășurare a justiției în termene rezonabile și dacă aceasta nu va împiedica respectarea drepturilor părților.”

11. Articolul 44:

la alineatul (2), cuvintele „după materie sau” se exclud;

alineatul (3) se abrogă.

12. Articolul 48 va avea următorul cuprins:

„Articolul 48. Procedura de înștiințare a părților și
de examinare a cererii de strămutare

(1) Curtea Supremă de Justiție recepționează cererea de strămutare și înștiințează partea adversă prin scrisoare recomandată, fixînd un termen de prezentare a referinței. Termenul de prezentare a referinței nu poate depăși 7 zile de la data recepționării de către parte a cererii de strămutare.

(2) Cererea de strămutare se examinează în lipsa părților în complet format din 3 judecători ai Curții Supreme de Justiție. Neprezentarea referinței nu împiedică examinarea cererii de strămutare.”

13. Articolul 49 se completează cu alineatele (2²), (4) și (5) cu următorul cuprins:

„(2²) Curtea Supremă de Justiție hotărăște în ce măsură se mențin actele îndeplinite de către instanța la care s-a aflat cauza pînă la strămutare.”

„(4) După strămutarea cauzei, căile de atac se judecă de instanța ierarhic superioară instanței la care s-a strămutat cauza.

(5) Hotărîrea Curții Supreme de Justiție este irevocabilă.”

14. La articolul 50:

alineatul unic devine alineatul (1);

articolul se completează cu alineatul (2) cu următorul cuprins:

„(2) Circumstanțele noi vor fi examinate de către Curtea Supremă de Justiție numai în cazul în care părțile nu le-au invocat la prima judecare din motiv că nu le cunoșteau sau erau în imposibilitate de a le prezenta.”

15. Articolul 51:

la alineatul (1), cuvintele „cu funcție de răspundere” se exclud, iar după cuvântul „exercită” se introduc cuvintele „sau, după caz, conduce”;

alineatul (3) se completează în final cu textul „privind înlăturarea încălcărilor de lege și omisiunilor admise la efectuarea și/sau la conducerea urmăririi penale”;

articolul se completează cu alineatul (3¹) cu următorul cuprins:

„(3¹) Indicațiile date de procurorul ierarhic superior pot fi contestate de procuror la Procurorul General și adjuncții lui. Procurorul General și adjuncții lui decid asupra contestării, prin ordonanță motivată, în termen de cel mult 15 zile.”

alineatul (8) se abrogă.

16. La articolul 52:

alineatul (1):

punctele 2), 7) și 9) vor avea următorul cuprins:

„2) exercită nemijlocit urmărirea penală, revenindu-i atribuțiile organului de urmărire penală;”

„7) asigură respectarea termenului rezonabil de urmărire penală în fiecare cauză penală;”

„9) retrage motivat cauza penală de la ofițerul de urmărire penală și preia urmărirea penală sau transmite cauza conducătorului organului de urmărire penală pentru desemnarea altui ofițer de urmărire penală pe cauza dată;”

la punctul 10), textul „sau de mai multe organe de urmărire penală, desemnând persoanele care vor efectua urmărirea penală” se exclude;

la punctul 14), cuvintele „măsurilor operative de investigații” se substituie cu cuvintele „măsurilor speciale de investigații”;

la punctul 16), cuvintele „sechestrului corespondenței și ridicării ei” se substituie cu cuvintele „reținerii, cercetării, predării, percheziționării sau ridicării trimiterilor poștale”;

la punctul 17), cuvântul „asistă” se substituie cu cuvintele „poate asista”;

punctul 22) va avea următorul cuprins:

„22) încetează urmărirea penală, clasează cauza penală sau dispune scoaterea persoanei de sub urmărire penală în cazurile prevăzute de lege;”

la punctul 23), textul „în baza probelor prezentate de organul de urmărire penală sau în baza probelor acumulate de el personal” se exclude;

punctul 24) va avea următorul cuprins:

„24) asigură părților posibilitatea de a lua cunoștință de materialele cauzei în condițiile prezentului cod;”

la punctul 26), cuvintele „activitate operativă de investigații” se substituie cu cuvintele „activitate specială de investigații”;

alineatul (2):

în partea introductivă, cuvintele „teritorial și cel al procuraturii specializate, precum și adjuncții lor” se substituie cu cuvintele „ierarhic superior”;

la punctul 1), cuvintele „pot cere” se substituie cu cuvintele „poate cere”;

alineatul se completează cu punctele 1¹) și 1²) cu următorul cuprins:

„1¹) retrage prin ordonanță, în cazurile prevăzute la alin. (2¹), materialele și cauzele penale repartizate și le transmite altui procuror pentru examinare;

1²) decide, în termen de cel mult 15 zile, prin ordonanță motivată, asupra contestației depuse de ofițerul de urmărire penală împotriva indicațiilor procurorului sau ale conducătorului organului de urmărire penală;”

punctul 2) va avea următorul cuprins:

„2) anulează total ori parțial, modifică sau completează, în condițiile prezentului cod, actele procurorilor ierarhic inferiori;”

alineatul se completează cu punctele 3¹), 3²) și 3³) cu următorul cuprins:

„3¹) examinează plîngerile depuse împotriva actelor și acțiunilor procurorilor ierarhic inferiori;

3²) repartizează procurorilor, prin rezoluție, sesizările pentru examinare sau cauzele penale pentru exercitarea ori, după caz, pentru conducerea urmăririi penale;

3³) este în drept să-și rețină materialele, cauzele penale pentru exercitarea urmăririi penale personal, adoptînd o ordonanță de primire a cauzei;”

punctul 4) va avea următorul cuprins:

„4) retrace motivat și transmite, conform competenței, cauzele penale de la un organ de urmărire penală la altul;”

punctele 5) și 7) se abrogă;

articolul se completează cu alineatul (2¹) cu următorul cuprins:

„(2¹) Materialele și cauzele penale repartizate unui procuror pot fi transmise altui procuror în cazul:

1) transferului, delegării, detașării, suspendării sau eliberării din funcție a procurorului, potrivit legii;

2) absenței procurorului, dacă există cauze obiective care justifică urgența și care împiedică rechemarea sa;

3) lăsării cauzei în nelucrare în mod nejustificat mai mult de 30 de zile;

4) constatării, din oficiu sau la plîngere, a unei încălcări esențiale a drepturilor persoanelor participante la procesul penal sau în cazul admiterii unor omisiuni ireparabile în procesul de administrare a probelor.”

alineatele (3) și (4) se abrogă;

articolul se completează cu alineatul (4¹) cu următorul cuprins:

„(4¹) Procurorul General poate da instrucțiuni cu caracter general procuraturii, organelor de urmărire penală, organelor care exercită activitatea specială de investigații și organelor de constatare în scopul asigurării legalității urmăririi penale.”

17. Articolul 53:

la alineatul (1), punctul 1) va avea următorul cuprins:

„1) reprezintă învinuirea în numele statului și prezintă în ședința de judecată probele acuzării;”

la alineatul (2), cuvintele „La examinarea cauzei penale” se substituie cu cuvintele „La judecarea cauzei penale în instanța de judecată”.

18. La articolul 54¹ alineatul (2):

litera a) va avea următorul cuprins:

„a) acordă asistență tehnică procurorului la efectuarea acțiunilor procesuale;”

literele b) și c) se abrogă.

19. Articolul 55:

la alineatul (1), după cuvintele „ofițerii de urmărire penală” se introduce cuvântul „desemnați”;

alineatul (2) va avea următorul cuprins:

„(2) Organele de urmărire penală efectuează sau dispun acțiuni de urmărire penală în condițiile prezentului cod.”

20. La articolul 56:

alineatul (2¹):

literele c), e) și f) vor avea următorul cuprins:

„c) repartizează, prin rezoluție, ofițerilor de urmărire penală cauzele penale pentru efectuarea urmăririi penale;”

„e) retrace, în condițiile alin. (3), prin ordonanță, materialele și cauza penală de la un ofițer de urmărire penală și le transmite altui ofițer de urmărire penală pentru efectuarea urmăririi penale, aducând acest fapt la cunoștință procurorului care conduce urmărirea penală;

f) este în drept să-și rețină sesizările, cauzele penale pentru efectuarea urmăririi penale personal, adoptând o ordonanță de primire a cauzei. În acest caz, îi revin atribuțiile ofițerului de urmărire penală;”

litera g) se abrogă;

alineatul (2²) va avea următorul cuprins:

„(2²) Indicațiile conducătorului organului de urmărire penală în cauze penale se dau în scris ofițerului de urmărire penală sau, după caz, conducătorului organului de urmărire penală ierarhic inferior, poartă caracter obligatoriu și sînt executorii, cu excepția cazurilor în care au fost contestate imediat și au fost anulate de procurorul care conduce urmărirea penală sau, respectiv, de procurorul ierarhic superior.”

la alineatul (2³), textul „este responsabil de calitatea actelor procedurale întocmite de aceștia și prezentate procurorului în condițiile legii,” se exclude, iar cuvintele „măsurilor operative de investigație” se substituie cu cuvintele „măsurilor speciale de investigații”;

la alineatul (2⁴), după cuvintele „să solicite” se introduc cuvintele „, în baza sesizării procurorului,”;

la alineatul (2⁵), după cuvintele „este obligat” se introduc cuvintele „, în baza sesizării procurorului,”;

articolul se completează cu alineatul (3) cu următorul cuprins:

„(3) Materialele și cauzele penale repartizate unui ofițer de urmărire penală pot fi transmise altui ofițer de urmărire penală în cazul:

- 1) transferării, delegării, detașării, suspendării sau eliberării din funcție a ofițerului de urmărire penală, potrivit legii;
- 2) absenței ofițerului de urmărire penală, dacă există cauze obiective care justifică urgența și care împiedică rechemarea sa;
- 3) lăsării cauzei în nelucrare în mod nejustificat mai mult de 30 de zile;
- 4) constatării, din oficiu sau la plîngere, a unei încălcări esențiale a drepturilor persoanelor participante la procesul penal sau în cazul admiterii unor omisiuni ireparabile în procesul de administrare a probelor.”

21. Articolul 57:

la alineatul (1), cuvintele „persoană cu funcție de răspundere” se substituie cu cuvîntul „persoana”, iar după cuvintele „în cauze penale” se introduc cuvintele „și exercită alte acțiuni prevăzute expres de lege”;

alineatul (2):

punctele 4) și 6) vor avea următorul cuprins:

„4) propune procurorului înaintarea în instanța de judecată a demersurilor în vederea obținerii autorizației de efectuare a acțiunilor procesuale penale, a

măsurilor speciale de investigații sau a autorizației de aplicare a măsurilor procesuale de constrângere, care se efectuează doar cu autorizarea judecătorului de instrucție;”

„6) cercetează și fixează, în modul stabilit, locul săvârșirii infracțiunii, efectuează percheziții, ridică obiecte și documente, realizează, conform legii, alte acțiuni procesuale;”

la punctul 7), cuvintele „despre infracțiune și despre persoanele care au săvârșit-o” se substituie cu cuvintele „relevante pentru cauza penală”;

la punctul 9), cuvintele „măsurile operative de investigații” se substituie cu cuvintele „măsurile speciale de investigații”;

la punctul 11), după cuvintele „organelor de poliție” se introduc cuvintele „sau altor organe competente”;

punctul 19) va avea următorul cuprins:

„19) contestă, în caz de dezacord, la procurorul ierarhic superior indicațiile procurorului cu privire la efectuarea unor acțiuni procesuale;”

alineatul (4) va avea următorul cuprins:

„(4) În exercitarea atribuțiilor procesuale, ofițerul de urmărire penală decide, în mod independent, cu privire la orientarea urmăririi penale și efectuarea acțiunilor de urmărire penală, cu excepția cazurilor când legea prevede încuviințarea, autorizarea sau confirmarea acestora de către procuror ori, după caz, de către judecătorul de instrucție. Ofițerul de urmărire penală se supune prevederilor prezentului cod și indicațiilor scrise ale procurorului și ale conducătorului organului de urmărire penală. Orice imixtiune în activitatea ofițerului de urmărire penală este interzisă.”

articolul se completează cu alineatele (4¹) și (4²) cu următorul cuprins:

„(4¹) Dacă nu este de acord cu decizia sau indicația conducătorului organului de urmărire penală ori a procurorului privind efectuarea unor acțiuni de urmărire penală, ofițerul de urmărire penală o va contesta imediat, dar nu mai târziu de 3 zile, înaintînd procurorului care conduce urmărirea penală sau, respectiv, procurorului ierarhic superior materialele aferente și obiecțiile sale scrise.

(4²) Contestarea indicațiilor prevăzute la alin. (4¹) privind efectuarea unor acțiuni de urmărire penală, adresată procurorului care conduce urmărirea penală sau, după caz, procurorului ierarhic superior, nu suspendă executarea lor.”

alineatul (6) se abrogă.

22. Codul se completează cu articolul 57¹ cu următorul cuprins:

„Articolul 57¹. Abținerea sau recuzarea ofițerului de urmărire penală

(1) Ofițerul de urmărire penală nu poate efectua acțiuni de urmărire penală dacă există cel puțin una din circumstanțele indicate la art. 33 alin. (2). Nu constituie temei de recuzare efectuarea de către ofițerul de urmărire penală a acțiunilor de urmărire penală pe cauza dată.

(2) Dacă există motive de recuzare, ofițerul de urmărire penală este obligat să întocmească declarația de abținere de la efectuarea urmăririi penale. Pentru aceleași motive, ofițerul de urmărire penală poate fi recuzat și de ceilalți participanți la proces în cauza respectivă investiți cu asemenea drept prin prezentul cod.

(3) Ofițerul de urmărire penală trimite, fără a întrerupe activitatea procesuală, în decurs de 24 de ore, declarația de abținere sau cererea de recuzare procurorului care conduce urmărirea penală. Procurorul care conduce urmărirea penală va decide, în condițiile legii, prin ordonanță, în decurs de 72 de ore, asupra recuzării/abținerii. Ordonanța de abținere sau recuzare a ofițerului de urmărire penală este irevocabilă.

(4) În caz de admitere a abținerii sau a recuzării, procurorul care a examinat declarația de abținere sau cererea de recuzare stabilește în ce măsură se mențin actele îndeplinite ori măsurile dispuse. Ordonanța se remite conducătorului organului de urmărire penală care desemnează un alt ofițer de urmărire penală pentru efectuarea urmăririi penale.”

23. La articolul 58:

alineatul (3):

punctul 6¹) se abrogă;

la punctul 11), cuvântul „apărător” se substituie cu cuvântul „avocat”;

alineatul (4):

la punctul 1), cuvîntul „apărător” se exclude;

la punctul 2), după cuvintele „să fie asistată” se introduc cuvintele „, în condițiile legii,”;

alineatul (5) va avea următorul cuprins:

„(5) Victima, de îndată ce a fost identificată, beneficiază în condițiile legii de dreptul la protecție și compensare, precum și de dreptul de a depune o cerere privind aplicarea măsurilor de protecție.”

articolul se completează cu alineatul (5¹) cu următorul cuprins:

„(5¹) Victima actelor de tortură, a tratamentelor inumane sau degradante este supusă expertizei asupra stării psihice sau fizice.”

la alineatul (6), după cuvintele „organizație de stat” se introduc cuvintele „sau în care statul deține cota parte”;

alineatul (7) se abrogă;

alineatul (10) se completează în final cu textul: „Drepturile victimei decedate sînt preluate de succesorii ei.”

la alineatul (11), textul: „Victima care face declarații calomnioase cu bună știință poartă răspundere penală conform prevederilor art. 311 din Codul penal.” se substituie cu textul: „Victima minoră în vîrstă de pînă la 14 ani este audiată în cauzele penale privind infracțiunile cu caracter sexual, privind traficul de copii sau violența în familie, precum și în alte cazuri în care interesele justiției sau ale minorului o cer, în condițiile art. 110¹.”

24. Articolul 60:

alineatul (1):

la punctul 10), cuvintele „organul de urmărire penală” se substituie cu cuvintele „ofițerul de urmărire penală sau, după caz, de procuror”;

punctul 18) va avea următorul cuprins:

„18) să fie reprezentată de un avocat ales, iar dacă nu are mijloace pentru a plăti avocatul, să fie asistată, în condițiile legii, de un avocat care acordă asistență juridică garantată de stat;”

alineatul se completează cu punctul 19) cu următorul cuprins:

„19) să sesizeze procurorul ierarhic superior sau, după caz, instanța de judecată despre încălcarea termenului rezonabil.”

articolul se completează cu alineatele (1¹) și (4¹) cu următorul cuprins:

„(1¹) Partea vătămată recunoscută în infracțiunile de tortură, tratamente inumane sau degradante este supusă expertizei asupra stării psihice sau fizice dacă nu a fost supusă expertizei în condițiile art. 58.”

„(4¹) Examinarea corporală, precum și prelevarea mostrelor de eliminări ale corpului sau a altor mostre biologice de la partea vătămată fără acordul ei pot fi efectuate doar cu autorizarea judecătorului de instrucție. Aceste acțiuni nu pot fi întreprinse în locurile sau circumstanțele în care există riscul traumatizării părții vătămate sau riscul violării drepturilor omului.”

la alineatul (5), textul: „Partea vătămată care refuză sau se eschivează să facă declarații poartă răspundere penală conform art. 313 din Codul penal, iar pentru declarații false cu bună-știință – conform art. 312 din Codul penal.” se substituie cu textul: „Partea vătămată minoră în vîrstă de pînă la 14 ani este audiată în cauzele penale privind infracțiunile cu caracter sexual, privind traficul de copii sau violența în familie, precum și în alte cazuri în care interesele justiției sau ale minorului o cer, în condițiile art. 110¹.”

25. La articolul 63, alineatul (3) se completează în final cu textul: „În caz de prelungire a termenului de menținere în calitate de bănuít mai mult de 3 luni, ofițerul de urmărire penală este obligat să informeze imediat bănuítul despre aceasta.”

26. La articolul 64:

alineatul (2):

punctul 5) se completează în final cu textul: „ . În cazul în care judecătorul de instrucție a autorizat măsuri speciale de investigații, procurorul poate amîna pînă la 6 luni, prin ordonanță motivată, aducerea la cunoștință a actului procedural de recunoaștere în calitate de bănuít”;

la punctul 12), textul „dar nu mai târziu de 6 ore,” se exclude, iar cuvintele „despre locul unde este reținut” se substituie cu cuvintele „despre faptul reținerii și locul deținerii”;

alineatul se completează cu punctul 15¹) cu următorul cuprins:

„15¹) imediat după reținere sau după ce i s-a adus la cunoștință hotărârea de aplicare a măsurii preventive, să aibă acces la examinare și la asistență medicală independentă, inclusiv pe cont propriu;”

la punctul 20), după cuvîntul „plîngere” se introduc cuvintele „ori cerere”;

la punctul 22), după cuvintele „organului de urmărire penală” se introduc cuvintele „, ale procurorului”;

articolul se completează cu alineatul (3¹) cu următorul cuprins:

„(3¹) Examinarea corporală, precum și prelevarea mostrelor de eliminări ale corpului sau a altor mostre biologice de la bănuít fără acordul acestuia pot fi efectuate doar cu autorizarea judecătorului de instrucție. Aceste acțiuni nu pot fi întreprinse în locurile sau circumstanțele în care există riscul traumatizării bănuítului sau riscul violării drepturilor omului.”

alineatul (4) va avea următorul cuprins:

„(4) Bănuítul are dreptul să facă declarații sau să refuze de a le face, atrăgîndu-i-se atenția că dacă refuză să dea declarații nu va suferi nicio consecință defavorabilă, iar dacă va da declarații acestea vor putea fi folosite ca mijloace de probă împotriva sa.”

articolul se completează cu alineatul (4¹) cu următorul cuprins:

„(4¹) Bănuítul poartă răspundere pentru declarațiile în care a făcut un denunț intenționat fals precum că infracțiunea a fost săvîrșită de o persoană care nu a avut atribuție la săvîrșirea ei și pentru declarațiile false făcute sub jurămînt.”

27. La articolul 66:

alineatul (2):

punctul 8) se completează în final cu textul „, atrăgîndu-i-se atenția că dacă refuză să dea declarații nu va suferi nicio consecință defavorabilă, iar dacă va da declarații acestea vor putea fi folosite ca mijloace de probă împotriva sa”;

alineatul se completează cu punctele 18¹) și 35) cu următorul cuprins:

„18¹) imediat după reținere sau după ce i s-a adus la cunoștință hotărârea de aplicare a măsurii preventive, să aibă acces la examinare și asistență medicală independentă, inclusiv pe cont propriu;”

„35) să sesizeze procurorul ierarhic superior sau, după caz, instanța de judecată despre încălcarea termenului rezonabil.”

articolul se completează cu alineatul (2¹) cu următorul cuprins:

„(2¹) Examinarea corporală, precum și prelevarea mostrelor de eliminări ale corpului sau a altor mostre biologice de la învinuit, inculpat fără acordul acestuia se efectuează doar cu autorizarea judecătorului de instrucție. Aceste acțiuni nu pot fi întreprinse în locurile sau circumstanțele în care există riscul traumatizării învinuitului, inculpatului sau riscul violării drepturilor omului.”

28. La articolul 77 alineatul (3), după cuvintele „este susținută de toți ceilalți reprezentanți legali” se introduc cuvintele „sau de către minor”.

29. La articolul 81 alineatul (2), după cuvintele „sau, după caz,” se introduc cuvintele „ofițerul de urmărire penală ori”;

30. La articolul 90:

alineatul (3) se completează cu punctul 8) cu următorul cuprins:

„8) persoana față de care există anumite probe că a săvârșit infracțiunea ce se investighează.”

la alineatul (11), după cuvântul „logodnica” se introduc cuvintele „, , concubinul, concubina”.

31. La articolul 93:

alineatul (2) se completează cu punctul 8) cu următorul cuprins:

„8) actele procedurale în care se consemnează rezultatele măsurilor speciale de investigații și anexele la ele, inclusiv stenograma, fotografiile, înregistrările și altele.”

la alineatul (4), cuvintele „activitatea operativă de investigații” se substituie cu cuvintele „activitatea specială de investigații”;

articolul se completează cu alineatul (5) cu următorul cuprins:

„(5) Datele de fapt obținute de către echipele comune internaționale de efectuare a urmăririi penale pot fi admise ca probe numai în cazul în care au fost administrate prin intermediul mijloacelor de probă prevăzute la alin. (2).”

32. La articolul 94, alineatul (1) se completează cu punctele 11) și 12) cu următorul cuprins:

„11) prin provocarea, facilitarea sau încurajarea persoanei la savârșirea infracțiunii;

12) prin promisiunea sau acordarea unui avantaj nepermis de lege.”

33. La articolul 97, punctul 2) va avea următorul cuprins:

„2) existența, caracterul și gradul leziunilor corporale în cauzele penale – prin raportul expertizei medico-legale;”.

34. La articolul 100 alineatul (2) punctul 2), cuvintele „care pot să le elibereze” se substituie cu cuvântul „competente”.

35. La articolul 101:

alineatul (4) va avea următorul cuprins:

„(4) Instanța de judecată este obligată să pună la baza hotărârii sale numai acele probe la a căror cercetare au avut acces toate părțile în egală măsură și să motiveze în hotărâre admisibilitatea sau inadmisibilitatea tuturor probelor administrate.”

articolul se completează cu alineatul (5) cu următorul cuprins:

„(5) Hotărârea de condamnare nu se poate întemeia, în măsură determinantă, pe declarațiile martorului protejat sau pe probele obținute în urma efectuării măsurilor speciale de investigații.”

36. Articolul 104:

la alineatul (2), după cuvintele „cauza respectivă,” se introduce textul „îi explică esența bănuirii, învinuirii și dreptul de a tăcea și de a nu da mărturii în defavoarea sa,”;

articolul se completează cu alineatul (3¹) cu următorul cuprins:

„(3¹) Durata audierii neîntrerupte a bănuितului, învinuitului, inculpatului nu poate depăși 4 ore, iar durata audierii în aceeași zi nu poate depăși 8 ore. Bănuitul, învinuitul, inculpatul are dreptul la o pauză de până la 20 de minute pe durata audierii de 4 ore. În cazul persoanelor grav bolnave, durata audierii se stabilește ținând cont de indicațiile medicului.”

37. Articolul 107 se completează cu alineatul (3) cu următorul cuprins:

„(3) Martorul poate solicita o pauză de maximum 20 de minute pe durata audierii de 4 ore.”

38. La articolul 108, alineatul (3) se abrogă.

39. Articolul 109:

la alineatul (2), cuvintele „sugestive sau” se exclud, iar cuvintele „persoanei audiate” se substituie cu cuvântul „martorului”;

articolul se completează cu alineatele (3¹) și (5) cu următorul cuprins:

„(3¹) Bănuitul, învinuitul sau partea vătămată poate solicita procurorului audierea martorului în condițiile alin. (3). Refuzul procurorului de a audia martorul se contestă la judecătorul de instrucție, care, în cazul constatării temeiniciei plîngerii, va audia martorul în condițiile alin. (3).”

„(5) În cazul în care martorul minor în vîrstă de pînă la 14 ani urmează să fie audiat în cauzele penale privind infracțiunile cu caracter sexual, privind traficul de copii sau violența în familie, precum și în alte cazuri în care interesele justiției sau ale minorului o cer, procurorul, dacă dispune de spații special amenajate, solicită audierea acestuia în condițiile art. 110¹.”

40. Articolul 110:

la alineatul (3), după cuvintele „identitatea reală a martorului” se introduce textul „și alte date relevante ce exprimă legătura causală dintre fapta săvîrșită și martor”;

la alineatul (9), cuvintele „, , care sînt persoane civile” se exclud.

41. Codul se completează cu articolul 110¹ cu următorul cuprins:

„Articolul 110¹. Cazurile speciale de audiere a martorului minor

(1) Audierea martorului minor în vîrstă de pînă la 14 ani în cauzele penale privind infracțiunile cu caracter sexual, privind traficul de copii sau violența în familie în condițiile art. 109 alin. (5) se va efectua de către judecătorul de instrucție în spații special amenajate, dotate cu mijloace de înregistrare audiovideo, prin intermediul unui psihopedagog.

(2) Martorul minor și psihopedagogul se află într-o cameră separată de judecătorul de instrucție și celelalte părți care participă la această acțiune procesuală.

(3) Bănuitul, învinuitul, apărătorul acestora, partea vătămată și procurorul adresează întrebările judecătorului de instrucție, care, prin intermediul mijloacelor audiovideo, le transmite psihopedagogului.

(4) În caz de necesitate, psihopedagogul își rezervă dreptul de a reformula întrebările, dacă acestea au fost formulate în felul în care pot traumatiza martorul minor.

(5) Audierea martorului minor trebuie să evite producerea oricărui efect negativ asupra stării psihice a acestuia.

(6) Martorului minor care la data audierii nu a împlinit vîrsta de 14 ani i se atrage atenția că urmează să spună adevărul.

(7) Declarațiile martorului minor audiat în condițiile prezentului articol se înregistrează prin mijloace audiovideo și se consemnează integral într-un proces-verbal întocmit în conformitate cu art. 260 și 261. Instanța de judecată sigilează suportul informațional pe care a fost înregistrată declarația martorului și îl păstrează în original împreună cu copia de pe procesul-verbal al declarației.”

42. Articolul 118:

la alineatul (1), după cuvintele „În scopul descoperirii” se introduc cuvintele „și ridicării”;

alineatul (2) va avea următorul cuprins:

„(2) Se interzice cercetarea la fața locului a încăperii sau a domiciliului fără acordul scris al proprietarului sau al posesorului.”

la alineatul (4), cuvintele „le examinează” se substituie cu cuvintele „le poate ridica pentru a le examina”.

43. Articolul 125:

la alineatul (1), cuvintele „materialele de investigație operativă” se substituie cu cuvintele „materialele activității speciale de investigații”;

la alineatul (2), cuvintele „precum și a unor cadavre umane sau de animale” se substituie cu cuvintele „a unor cadavre sau a altor date importante pentru cauza penală”;

alineatul (4) va avea următorul cuprins:

„(4) În cazurile ce nu suferă amânare sau în caz de delict flagrant, percheziția se poate efectua în baza unei ordonanțe motivate a procurorului, fără autorizația judecătorului de instrucție, urmînd ca acestuia să i se prezinte imediat, dar nu mai tîrziu de 24 de ore de la terminarea percheziției, materialele obținute în urma percheziției, indicîndu-se motivele efectuării ei. Judecătorul de instrucție verifică legalitatea acestei acțiuni procesuale.”

44. Articolul 126:

la alineatul (1), după cuvintele „Organul de urmărire penală” se introduc cuvintele „, în baza unei ordonanțe motivate,”, iar cuvintele „materialele de investigație operativă” se substituie cu cuvintele „materialele activității speciale de investigații”;

alineatul (3) se abrogă.

45. Articolul 127 se completează cu alineatele (5), (6) și (7) cu următorul cuprins:

„(5) În scopul asigurării securității, organele de urmărire penală pot antrena subdiviziuni ale instituțiilor prevăzute la art. 56 alin. (1) sau alte instituții. Identitatea persoanelor antrenate de organele de urmărire penală pentru asigurarea securității poate fi ascunsă sau/și deghizată, fapt care se consemnează în procesul-verbal.

(6) Persoana la care se face percheziția sau ridicarea de obiecte și documente are dreptul să înregistreze prin mijloace audiovideo aceste acțiuni, informând despre acest fapt organul de urmărire penală.

(7) Dacă persoana percheziționată solicită prezența avocatului, efectuarea percheziției se suspendă pînă la prezentarea avocatului, dar nu mai mult de 2 ore.”

46. La articolul 128, alineatul (3) se completează în final cu textul: „Ordonanța trebuie să conțină, pe lîngă datele prevăzute la art. 255, date cu privire la obiectele sau documentele căutate.”

47. La articolul 131:

alineatul (4) se completează în final cu textul: „Persoanele antrenate de organele de urmărire penală în asigurarea securității nu semnează procesul-verbal de efectuare a percheziției.”

la alineatul (5), după cuvintele „pe cît e posibil” se introduc cuvintele „și necesar”.

48. În titlul IV capitolul III, denumirea secțiunii a 5-a va avea următorul cuprins:

„Secțiunea a 5-a

Activitatea specială de investigații”.

49. Secțiunea a 5-a se completează cu articolele 132¹–132¹¹ cu următorul cuprins:

„Articolul 132¹. Dispozițiile generale privind activitatea specială de investigații

(1) Activitatea specială de investigații reprezintă totalitatea de acțiuni de urmărire penală cu caracter public și/sau secret efectuate de către ofițerii de investigații în cadrul urmăririi penale numai în condițiile și în modul prevăzute de prezentul cod.

(2) Măsurile speciale de investigații se dispun și se efectuează dacă sînt îndeplinite cumulativ următoarele condiții:

1) pe altă cale este imposibilă realizarea scopului procesului penal și/sau poate fi prejudiciată considerabil activitatea de administrare a probelor;

2) există o bănuială rezonabilă cu privire la pregătirea sau săvârșirea unei infracțiuni grave, deosebit de grave sau excepțional de grave, cu excepțiile stabilite de lege;

3) acțiunea este necesară și proporțională cu restrângerea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Articolul 132². Măsurile speciale de investigații

(1) În vederea descoperirii și cercetării infracțiunilor se efectuează următoarele măsuri speciale de investigații:

1) cu autorizarea judecătorului de instrucție:

a) cercetarea domiciliului și/sau instalarea în el a aparatelor ce asigură supravegherea și înregistrarea audio și video, a celor de fotografiat și de filmat;

b) supravegherea domiciliului prin utilizarea mijloacelor tehnice ce asigură înregistrarea;

c) interceptarea și înregistrarea comunicărilor sau a imaginilor;

d) reținerea, cercetarea, predarea, percheziționarea sau ridicarea trimiterilor poștale;

e) monitorizarea conexiunilor comunicațiilor telegrafice și electronice;

f) monitorizarea sau controlul tranzacțiilor financiare și accesul la informația financiară;

g) documentarea cu ajutorul metodelor și mijloacelor tehnice, precum și localizarea sau urmărirea prin sistemul de poziționare globală (GPS) ori prin alte mijloace tehnice;

h) colectarea informației de la furnizorii de servicii de comunicații electronice;

2) cu autorizarea procurorului:

a) identificarea abonatului, proprietarului sau utilizatorului unui sistem de comunicații electronice ori al unui punct de acces la un sistem informatic;

b) urmărirea vizuală ;

c) controlul transmiterii banilor sau a altor valori materiale extorcate;

d) investigația sub acoperire;

e) supravegherea transfrontalieră;

f) livrarea controlată;

g) achiziția de control.

(2) În procesul efectuării măsurilor speciale de investigații se face uz de sisteme informaționale, aparate de înregistrare video și audio, de aparate de fotografiat și de filmat, de alte mijloace tehnice, dacă acestea au fost autorizate în modul stabilit de lege.

(3) Măsurile speciale de investigații se efectuează de către ofițerii de investigații ai subdiviziunilor specializate ale autorităților indicate în Legea privind activitatea specială de investigații.

Articolul 132³. Temeiurile pentru efectuarea măsurilor speciale de investigații

(1) Temeiurile pentru efectuarea măsurilor speciale de investigații sînt:

1) actele procesuale de dispoziție ale ofițerului de urmărire penală, ale procurorului sau ale judecătorului de instrucție în cauzele penale aflate în procedura acestora;

2) interpelările organizațiilor internaționale și ale autorităților de drept ale altor state în conformitate cu tratatele internaționale la care Republica Moldova este parte;

3) cererile de comisie rogatorie ale organelor de drept ale altor state în conformitate cu tratatele internaționale la care Republica Moldova este parte.

(2) Procurorul coordonează, conduce și controlează efectuarea măsurii speciale de investigații sau desemnează un ofițer de urmărire penală pentru realizarea acestor acțiuni.

Articolul 132⁴. Procedura de dispunere a măsurilor speciale de investigații

(1) Procurorul care conduce sau exercită urmărirea penală pune, prin ordonanță motivată, măsura specială de investigații în executarea subdiviziunilor specializate ale autorităților indicate în Legea privind activitatea specială de investigații.

(2) Măsurile speciale de investigații autorizate trebuie să înceapă la data indicată în actul de dispunere sau cel târziu la data expirării termenului pentru care au fost autorizate.

(3) Măsurile speciale de investigații prevăzute la art. 132² alin. (1) pct. 1) pot fi autorizate, ca excepție, în baza ordonanței motivate a procurorului în cazurile infracțiunilor flagrante, precum și atunci cînd există circumstanțe ce nu permit amînare, iar încheierea nu poate fi obținută fără existența unui risc esențial de întîrziere care poate conduce la pierderea informațiilor probatorii sau pune în pericolul imediat securitatea persoanelor. Judecătorul de instrucție urmează să fie informat, în termen de 24 de ore, despre efectuarea acestor măsuri, prezentîndu-i-se toate materialele în care este argumentată necesitatea efectuării măsurilor speciale de investigații. Dacă sînt temeiuri suficiente, judecătorul de instrucție, prin încheiere motivată, confirmă legalitatea efectuării acestor măsuri.

(4) Ofițerul de investigații care efectuează măsurile speciale de investigații informează procurorul printr-un raport, la finisarea efectuării măsurii speciale de investigații sau în termenul stabilit în actul de dispunere, despre rezultatele obținute la efectuarea măsurii speciale de investigații.

(5) În cazul în care măsura specială de investigații este autorizată de către judecătorul de instrucție, procurorul prezintă acestuia toate materialele acumulate de către ofițerul de investigații pentru efectuarea controlului legalității.

(6) Dacă în cadrul examinării raportului se constată că nu sînt respectate condițiile de întindere a efectuării măsurii speciale de investigații sau prin măsura dispusă se încalcă disproporționat sau în mod vădit drepturile și interesele legitime ale omului, sau au dispărut motivele care au stat la baza ingerinței, procurorul sau judecătorul de instrucție dispune încetarea măsurii.

(7) Măsura specială de investigații se dispune pe o perioadă de 30 de zile cu posibilitatea de a fi prelungită întemeiat pînă la 6 luni, cu excepțiile stabilite de prezentul cod. Fiecare prelungire a duratei măsurii speciale de investigație nu poate depăși 30 de zile. Dacă termenul de autorizare a efectuării măsurii speciale de investigații a fost prelungit pînă la 6 luni, este interzisă autorizarea repetată a măsurii speciale de investigații pe același temei și asupra aceluiași subiect, cu excepția utilizării agenților sub acoperire sau apariției circumstanțelor noi, a cercetării faptelor legate de investigarea crimei organizate și finanțării terorismului, precum și a căutării învinuitului.

(8) Procurorul este obligat să dispună încetarea măsurii speciale de investigații de îndată ce au dispărut temeiurile și motivele care au justificat autorizarea ei, fără dreptul de a dispune reluarea efectuării măsurii.

(9) În cazul în care temeiurile pentru efectuarea măsurilor speciale de investigații nu mai există, ofițerul de urmărire penală sau ofițerul de investigații propune procurorului încetarea ei imediată.

(10) Este interzisă dispunerea și efectuarea măsurilor speciale de investigații cu privire la raporturile legale de asistență juridică dintre avocat și clientul său.

Articolul 132⁵. Consemnarea măsurilor speciale de investigații

(1) Ofițerul care efectuează măsurile speciale de investigații întocmește un proces-verbal pentru fiecare măsură efectuată, în care consemnează:

1) locul, data și ora începerii și finisării măsurii speciale de investigații;

- 2) funcția, numele și prenumele subiectului care întocmește procesul-verbal;
- 3) numele, prenumele și calitatea persoanelor care au participat la efectuarea acțiunii, iar dacă este necesar, adresele lor, obiecțiile și explicațiile acestora;
- 4) descrierea detaliată a faptelor constatate, precum și a acțiunilor întreprinse în cadrul efectuării măsurii speciale de investigații;
- 5) mențiunea privind efectuarea, în cadrul realizării măsurii speciale de investigații, a fotografierii, filmării, înregistrării audio, utilizarea mijloacelor tehnice, condițiile și modul de aplicare a lor, obiectele față de care au fost aplicate aceste mijloace și rezultatele obținute.

(2) La procesul-verbal se anexează, în plic sigilat, purtătorul material de informații care conține rezultatele măsurilor speciale de investigații.

(3) Procesul-verbal și purtătorul material de informații se anexează la cauza penală.

(4) La încetarea măsurii speciale de investigații sau la solicitarea procurorului ori a judecătorului de instrucție, ofițerul de investigații care a efectuat măsura transmite acestuia procesul-verbal, la care se anexează toate materialele acumulate la efectuarea măsurii speciale de investigații.

(5) În cazul în care constată că măsura s-a efectuat cu încălcarea vădită a drepturilor și libertăților omului sau ofițerul de investigații a acționat cu depășirea prevederilor ordonanței/încheierii de autorizare, procurorul sau judecătorul de instrucție declară nul procesul-verbal și dispune prin ordonanță/încheiere nimicirea imediată a purtătorului material de informații și a materialelor acumulate pe parcursul efectuării măsurii speciale de investigații.

(6) În cazul în care constată că prin acțiunile întreprinse ofițerul de investigații a încălcat vădit drepturile și libertățile omului, procurorul sau judecătorul de instrucție declară nule măsurile întreprinse și sesizează autoritățile competente. Ordonanța procurorului se atacă la procurorul ierarhic superior. Încheierea judecătorului de instrucție este irevocabilă. La examinarea legalității efectuării măsurii speciale de investigații, procurorul sau judecătorul de instrucție examinează modul de desfășurare a măsurii, respectarea condițiilor și temeiurilor în baza cărora s-a dispus măsura specială de investigație.

(7) Dacă prin ordonanță/încheiere se constată legalitatea efectuării măsurii speciale de investigații, procurorul sau judecătorul de instrucție, în cazul când acesta a autorizat măsura, informează persoanele care au fost supuse măsurii speciale de investigații. Pe parcursul efectuării urmăririi penale, judecătorul de instrucție sau procurorul poate amâna, prin hotărâre motivată, informarea persoanei

supuse măsurii speciale de investigații, dar nu mai târziu de momentul încetării urmăririi penale.

(8) Din momentul informării prevăzute la alin. (7), persoana supusă măsurii speciale de investigații are dreptul să ia cunoștință de procesul-verbal privind efectuarea măsurii speciale de investigații și de purtătorul material de informații, precum și de ordonanța procurorului sau încheierea judecătorului de instrucție cu privire la legalitatea măsurii efectuate.

(9) Judecătorul de instrucție poate dispune, prin încheiere motivată, folosirea datelor obținute în urma efectuării măsurilor speciale de investigații dintr-o cauză penală în alta doar dacă infracțiunea săvârșită este de același gen sau în privința infracțiunilor de terorism, crimă organizată sau infracțiunilor ce atentează la securitatea statului, dar nu mai târziu de 3 luni din momentul obținerii informației.

(10) După examinare, datele sau informațiile obținute în urma efectuării măsurilor speciale de investigații care nu constituie obiectul cercetării sau care nu contribuie la identificarea ori localizarea persoanelor, dacă nu sînt folosite în alte cauze penale potrivit alin. (9), se arhivează la judecătorul de instrucție în locuri special amenajate, cu asigurarea confidențialității, o copie fiind remisă procurorului. Judecătorul de instrucție ori completul de judecată poate solicita, din oficiu sau la solicitarea părților, datele sigilate dacă există probe noi din care rezultă că o parte dintre acestea privesc fapta ce formează obiectul cercetării.

(11) După un an de la rămînerea irevocabilă a hotărîrii, informațiile obținute în urma efectuării măsurilor speciale de investigații sînt distruse de către procuror în baza încheierii judecătorului de instrucție, care întocmește un proces-verbal în acest sens.

Articolul 132⁶. Cercetarea domiciliului și/sau instalarea în el a aparatelor ce asigură supravegherea și înregistrarea audio și video, a celor de fotografiat și de filmat

(1) Cercetarea domiciliului și/sau instalarea în el a aparatelor ce asigură supravegherea și înregistrarea audio și video, a celor de fotografiat și de filmat presupune accesul secret sau legendat în interiorul domiciliului, fără înștiințarea proprietarului, posesorului, în scopul studierii acestuia pentru descoperirea urmelor activității infracționale, persoanelor aflate în căutare, pentru obținerea altor informații necesare probării circumstanțelor faptei, precum și pentru observarea și înregistrarea evenimentelor care se produc în domiciliu.

(2) Cercetînd domiciliul, ofițerul de investigații examinează obiectele vizibile și, cu autorizarea judecătorului de instrucție, poate instala în acesta aparate

de înregistrare audio și video, de fotografiat, de filmat sau alte mijloace tehnice care asigură interceptarea și înregistrarea de la distanță a informației sau înregistrarea ei nemijlocită în domiciliu.

(3) Cercetarea domiciliului și/sau instalarea în el a aparatelor ce asigură supravegherea și înregistrarea audio și video, a celor de fotografiat și de filmat se dispune cu privire la persoana asupra căreia există probe sau date că a săvârșit sau pregătește săvârșirea unei infracțiuni. Cercetarea domiciliului și instalarea în el a aparatelor audio și video, a celor de fotografiat și de filmat se pot dispune și cu privire la o altă persoană dacă există o bănuială rezonabilă că aceasta primește sau transmite comunicări de la făptuitor ori destinate acestuia.

(4) La cercetarea domiciliului și/sau instalarea în el a aparatelor ce asigură supravegherea și înregistrarea audio și video, a celor de fotografiat și de filmat se întocmește un proces-verbal conform prevederilor prezentului cod.

(5) Supravegherea și înregistrarea audio și video, fotografierea și filmarea se dispun pe o perioadă de 30 de zile, cu posibilitatea prelungirii pînă la 3 luni, însă nu mai mult de durata urmăririi penale.

Articolul 132⁷. Supravegherea domiciliului prin utilizarea mijloacelor tehnice ce asigură înregistrarea

(1) Supravegherea domiciliului prin utilizarea mijloacelor tehnice de înregistrare audio sau video presupune monitorizarea domiciliului din exterior, fără acordul proprietarului sau posesorului, dacă există temeiuri de a considera că acțiunile, convorbirile, alte sunete sau evenimente ce se produc în acel domiciliu pot conține informații despre circumstanțele faptei care urmează a fi probate.

(2) Supravegherea domiciliului prin utilizarea mijloacelor tehnice ce asigură înregistrarea se dispune pe o perioadă de 30 de zile, cu posibilitatea prelungirii pînă la 3 luni, însă nu mai mult de durata urmăririi penale.

Articolul 132⁸. Interceptarea și înregistrarea comunicărilor

(1) Interceptarea și înregistrarea comunicărilor presupun folosirea unor mijloace tehnice prin intermediul cărora se poate afla conținutul unor convorbiri între două sau mai multe persoane, iar înregistrarea acestora presupune stocarea informațiilor obținute în urma interceptării pe un suport tehnic.

(2) Prevederile alin. (1) se aplică în exclusivitate la cauzele penale care au ca obiect urmărirea penală sau judecarea persoanelor asupra cărora există date sau probe cu privire la săvârșirea infracțiunilor prevăzute în următoarele articole din

Codul penal: art. 135–137, art. 138 alin. (2) și (3), art. 139, art. 140 alin. (3) și (4), art. 140¹ alin. (3) și (4), art. 141 alin. (2), art. 142 alin. (2) și (3), art. 143–145, art. 151 alin. (2) și (4), art. 164 alin. (2) și (3), art. 165, art. 166 alin. (2) și (3), art. 171 alin. (2) și (3), art. 186 alin. (2) lit. c), alin. (3)–(5), art. 187 alin. (2) lit. f), alin. (3)–(5), art. 188 alin. (2) lit. f), alin. (3)–(5), art. 189 alin. (3) lit. a), d) și f), alin. (4)–(6), art. 190 alin. (3)–(5), art. 191 alin. (5), art. 206, art. 216 alin. (3), art. 217¹ alin. (4), art. 217⁴ alin. (3), art. 236 alin. (2), art. 243 alin. (3), art. 248 alin. (5), art. 278 alin. (2)–(6), art. 278¹, art. 279, art. 279¹ alin. (3) și (4), art. 280 alin. (3), art. 283, art. 284, art. 292 alin. (2), art. 295 alin. (6), art. 295¹ alin. (3), art. 324, art. 325, art. 326 alin. (3), art. 328 alin. (3), art. 333, art. 334, art. 337–340. Lista componentelor de infracțiuni este exhaustivă și poate fi modificată doar prin lege.

(3) Pot fi supuse interceptării și înregistrării comunicările bănuțului, învinutului sau persoanelor care contribuie în orice mod la comiterea infracțiunilor prevăzute la alin. (2) și în privința cărora există date ce pot conduce rezonabil la o concluzie că aceste persoane primesc de la bănuț, învinut sau inculpat ori transmit acestuia informații relevante pentru cauza penală.

Articolul 132⁹. Efectuarea și certificarea interceptării și înregistrării comunicărilor

(1) Interceptarea și înregistrarea comunicărilor se efectuează de către organul de urmărire penală sau de către ofițerul de investigații. Asigurarea tehnică a interceptării comunicărilor se realizează de către autoritatea abilitată prin lege cu asemenea atribuții, utilizându-se mijloace tehnice speciale. Colaboratorii subdiviziunii din cadrul instituției autorizate prin lege, care asigură tehnic interceptarea și înregistrarea comunicărilor, precum și persoanele care efectuează nemijlocit ascultarea înregistrărilor, ofițerii de urmărire penală și procurorul sînt obligați să păstreze secretul comunicărilor și poartă răspundere pentru încălcarea acestei obligații.

(2) Pentru asigurarea interceptării și înregistrării comunicărilor, organul de urmărire penală sau procurorul prezintă organului abilitat prin lege extrasul din încheierea judecătorului de instrucție, autentificat de către acesta, privind dispunerea efectuării interceptării comunicărilor. Scrisoarea de însoțire a extrasului din încheierea judecătorului de instrucție va conține o mențiune privind preîntîmpinarea persoanei care va asigura tehnic efectuarea măsurii speciale de investigații despre răspunderea penală. Extrasul din încheiere trebuie să conțină denumirea instanței și numele judecătorului de instrucție, data și ora emiterii încheierii, datele privind examinarea demersului procurorului pentru autorizarea efectuării măsurii, datele de identificare ale abonatului sau ale unității tehnice prin intermediul căreia se poartă comunicările ce urmează a fi interceptate, durata

interceptării, persoana sau organul de urmărire penală responsabil de executarea încheierii, semnătura judecătorului de instrucție și ștampila instanței de judecată.

(3) În cazul în care în procesul interceptării și înregistrării comunicărilor poate fi obținută și altă informație, cum ar fi date de identificare ale abonaților sau persoanelor care au purtat comunicări cu subiectul interceptării și localizarea acestora, precum și alte date, judecătorul de instrucție poate dispune în încheierea de efectuare a interceptării comunicărilor și obținerea acestor informații.

(4) Subdiviziunea tehnică a organului abilitat prin lege să efectueze interceptarea și înregistrarea comunicărilor transmite organului de urmărire penală semnalul comunicărilor interceptate și alte informații indicate în extrasul din încheierea judecătorului de instrucție în regim de timp real, fără a efectua înregistrarea acestora.

(5) Informația obținută în procesul interceptării și înregistrării comunicărilor poate fi ascultată și vizualizată în regim de timp real de către organul de urmărire penală și procuror.

(6) Informația obținută în procesul interceptării și înregistrării comunicărilor se transmite, de către subdiviziunea tehnică care a efectuat interceptarea comunicărilor, ofițerului de urmărire penală sau procurorului pe purtător material de informații împachetat, sigilat cu ștampila subdiviziunii tehnice și cu indicarea numărului de ordine al purtătorului material.

(7) În termen de 24 de ore după expirarea termenului de autorizare a interceptării, organul de urmărire penală sau, după caz, procurorul întocmește la finele fiecărei perioade de autorizare, un proces-verbal privind interceptarea și înregistrarea comunicărilor.

(8) Procesul-verbal privind interceptarea și înregistrarea comunicărilor trebuie să conțină: data, locul și ora întocmirii, funcția persoanei care a efectuat măsura specială de investigații, numărul cauzei penale în cadrul căreia s-a efectuat măsura specială, mențiunea cu privire la ordonanța procurorului și încheierea judecătorului de instrucție privind autorizarea măsurii speciale, datele de identitate și de identificare tehnică ale subiectului ale cărui comunicări au fost interceptate și înregistrate, perioada în care s-a efectuat interceptarea comunicărilor, mențiunea privind utilizarea mijloacelor tehnice, alte informații relevante obținute în urma interceptării și înregistrării comunicărilor referitoare la identificarea și/sau localizarea unor subiecți, cantitatea și numărul de identificare al purtătorilor materiali pe care a fost înregistrată informația, numărul de comunicări stenografiate. La procesul-verbal se anexează stenograma comunicărilor care au importanță pentru cauza penală.

(9) Stenograma comunicărilor constituie reproducerea integrală, în formă scrisă, pe suport de hârtie, a comunicărilor interceptate și înregistrate care au importanță pentru cauza penală. În stenograma comunicărilor se indică data, ora și durata comunicării, numele persoanelor, dacă sînt cunoscute, ale căror comunicări sînt stenografiate, precum și alte date. Se interzice stenografierea comunicărilor dintre avocat și persoana pe care o apără. Fiecare pagină a procesului-verbal de interceptare și a stenogramei se semnează de către persoana care le-a întocmit. La procesul-verbal se anexează în original suportul pe care au fost înregistrate comunicările interceptate, făcîndu-se mențiune despre împachetarea și sigilarea acestuia.

(10) Comunicările interceptate și înregistrate se redau în limba în care a avut loc comunicarea. În cazul în care comunicarea a avut loc într-o altă limbă decît cea de stat, comunicarea se traduce în limba în care se desfășoară procesul penal de către un traducător autorizat.

(11) La sfîrșitul perioadei autorizate pentru interceptarea și înregistrarea comunicării, organul de urmărire penală prezintă procurorului procesul-verbal al interceptării și suportul în original pe care a fost înregistrată informația.

(12) Procurorul, după verificarea corespunderii conținutului procesului-verbal și a stenogramelor cu conținutul înregistrărilor, prin ordonanță, decide asupra pertinentei acestora pentru cauza penală și dispune care comunicări urmează a fi transcrise pe un suport aparte.

(13) Comunicările interceptate și înregistrate se vor păstra integral pe suportul inițial prezentat organului de urmărire penală de către subdiviziunea tehnică. Acest suport se va păstra la judecătorul de instrucție care a autorizat măsura specială de investigații.

(14) Comunicările interceptate și înregistrate care au fost stenografiate de către organul de urmărire penală și au fost apreciate de către procuror ca fiind pertinente pentru cauza penală se transcriu de către subdiviziunea tehnică din cadrul organului de urmărire penală pe un suport aparte, care se anexează la materialele cauzei penale și se păstrează la procurorul care conduce urmărirea penală.

(15) În termen de 48 de ore de la finisarea perioadei de autorizare a interceptării și înregistrării, procurorul prezintă judecătorului de instrucție procesul-verbal și suportul în original pe care au fost înregistrate comunicările. Judecătorul de instrucție se expune printr-o încheiere asupra respectării cerințelor legale la interceptarea și înregistrarea comunicărilor de către organul de urmărire

penală și decide care din comunicările înregistrate urmează a fi nimicite, desemnând persoanele responsabile de nimicire. Nimicirea informațiilor în baza încheierii judecătorului de instrucție este consemnată de către persoana responsabilă într-un proces-verbal, care se anexează la cauza penală.

Articolul 132¹⁰. Înregistrările de imagini

Înregistrările de imagini se efectuează în condițiile și în modalitățile de interceptare și înregistrare a comunicărilor prevăzute la art. 132⁸ și 132⁹, care se aplică în mod corespunzător.

Articolul 132¹¹. Verificarea înregistrării interceptărilor

Mijloacele de probă dobândite în condițiile art. 132⁸–132¹⁰ pot fi verificate prin expertiză tehnică dispusă de către instanța de judecată la cererea părților sau din oficiu.”

50. Articolele 133 și 134 vor avea următorul cuprins:

„Articolul 133. Reținerea, cercetarea, predarea, percheziționarea sau ridicarea trimiterilor poștale

(1) Dacă există temeiuri rezonabile de a presupune că trimiterile poștale primite sau expediate de către bănuț, învinuit pot conține informații ce ar avea importanță probatorie în cauza penală pe una sau mai multe infracțiuni grave, deosebit de grave sau excepțional de grave și dacă prin alte procedee probatorii nu pot fi obținute probe, organul de urmărire penală este în drept să rețină, să cerceteze, să predea, să percheziționeze sau să ridice trimiterile poștale ale persoanelor indicate.

(2) Pot fi reținute, cercetate, predate, percheziționate sau ridicate următoarele trimiteri poștale: scrisori de orice gen, telegrame, radiograme, banderole, colete, containere poștale, mandate poștale, comunicări prin fax și prin poșta electronică.

(3) Procurorul care conduce sau efectuează urmărirea penală întocmește o ordonanță despre reținerea, cercetarea, predarea, percheziționarea sau ridicarea trimiterilor poștale, pe care o prezintă judecătorului de instrucție. În ordonanță trebuie să fie indicate: motivele dispunerii reținerii, cercetării, predării, percheziționării sau ridicării trimiterilor poștale, denumirea instituției poștale asupra căreia se pune obligația de a reține trimiterile poștale, numele și prenumele persoanei sau persoanelor ale căror trimiteri poștale trebuie să fie reținute, adresa exactă a acestor persoane, genul de trimiteri poștale care se rețin, se cercetează, se

predau, se percheziționează sau se ridică și durata măsurii. Durata de autorizare a măsurii se prelungește în condițiile prezentului cod.

(4) Ordonanța cu privire la reținerea, cercetarea, predarea, percheziționarea sau ridicarea trimiterilor poștale cu autorizația respectivă se transmite șefului instituției poștale, pentru care executarea acestei ordonanțe este obligatorie.

(5) Șeful instituției poștale comunică imediat organului care a emis ordonanța reținerea trimiterilor poștale indicate în aceasta.

(6) Reținerea, cercetarea, predarea, percheziționarea sau ridicarea trimiterilor poștale se anulează de către organul de urmărire penală care a emis ordonanța respectivă, de către procurorul ierarhic superior, de către judecătorul de instrucție după expirarea termenului pentru care a fost emisă autorizația, dar nu mai târziu de terminarea urmăririi penale.

Articolul 134. Examinarea și ridicarea trimiterilor poștale

(1) Prezentându-se în instituția poștală, reprezentantul organului de urmărire penală aduce la cunoștință șefului acestei instituții, contra semnătură, ordonanța de examinare și ridicare a trimiterilor poștale, deschide și examinează trimiterile poștale.

(2) La descoperirea de documente și obiecte care au importanță probatorie în cauza penală, reprezentantul organului de urmărire penală le ridică sau face copiile respective. În lipsa unor asemenea documente și obiecte, reprezentantul organului de urmărire penală dispune înmînarea trimiterilor poștale examinate adresantului.

(3) Despre fiecare examinare și ridicare a trimiterilor poștale se întocmește un proces-verbal conform prevederilor art. 260 și 261, în care, în particular, se indică de către cine, unde, cînd a fost examinată, ridicată trimiterea poștală sau dispusă înmînarea acesteia adresantului, genul de trimitere poștală, precum și de pe care trimiteri poștale au fost făcute copii, ce mijloace tehnice au fost utilizate și ce s-a depistat. Toți participanții și cei prezenți la această acțiune procesuală sînt preveniți despre obligativitatea păstrării secretului corespondenței, nedivulgării informației cu privire la urmărirea penală, precum și despre răspunderea penală prevăzută la art. 178 și 315 din Codul penal. Aceasta se consemnează în procesul-verbal.”

51. Codul se completează cu articolele 134¹–134⁶ cu următorul cuprins:

„Articolul 134¹. Monitorizarea conexiunilor comunicațiilor
telegrafice și electronice

(1) Monitorizarea conexiunilor comunicațiilor telegrafice și electronice și a altor comunicări constă în accesul și verificarea fără înștiințarea expeditorului sau destinatarului a comunicărilor ce au fost transmise instituțiilor care prestează servicii de livrare a corespondenței electronice sau a altor comunicări și a apelurilor de primire și ieșire ale abonatului.

(2) Monitorizarea conexiunilor comunicațiilor telegrafice și electronice se dispune dacă sînt temeiuri verosimile de a presupune că acestea conțin sau pot conține informații despre circumstanțele faptei care urmează a fi probate.

(3) Instituțiile care prestează servicii de livrare a corespondenței electronice, a apelurilor de intrare și ieșire sau a altor comunicări informează ofițerul de urmărire penală sau procurorul despre aflarea în posesia lor a comunicărilor ce urmează a fi supuse verificării. Ofițerul de urmărire penală sau procurorul ia cunoștință imediat, dar nu mai tîrziu de 48 de ore din momentul recepționării informației, de conținutul comunicării și adoptă o decizie privind ridicarea acesteia sau transmiterea ei pentru livrare ulterioară, cu fotografierea, copierea sau fixarea prin alt mijloc tehnic a conținutului comunicării.

(4) Ridicarea conexiunilor se va efectua în cazul în care există temei de a considera că pentru procesul de administrare a probelor originalul va avea o importanță mai mare decît copia sau fixarea vizuală.

Articolul 134². Monitorizarea sau controlul tranzacțiilor financiare
și accesul la informația financiară

(1) Monitorizarea sau controlul tranzacțiilor financiare și accesul la informația financiară reprezintă operațiunile prin care se asigură cunoașterea conținutului tranzacțiilor financiare efectuate prin intermediul instituțiilor financiare sau al altor instituții competente ori obținerea de la instituțiile financiare a înscrisurilor sau informațiilor aflate în posesia acestora referitoare la depunerile, conturile sau tranzacțiile unei persoane.

(2) Monitorizarea sau controlul tranzacțiilor financiare și accesul la informația financiară se dispun în cazul urmăririi penale pornite pe infracțiunile prevăzute la art. 189–192, 196, 199, 206, 208, 209, 217–217⁵, 220, 236, 237, 239–248, 251–253, 255, 256, 278, 279, 279¹, 283, 284, 290, 292, 301¹, 302, 324–327, 330¹, 333, 334, 343, 352, 361 și 362 din Codul penal.

Articolul 134³. Documentarea cu ajutorul metodelor și mijloacelor tehnice, localizarea sau urmărirea prin sistemul de poziționare globală (GPS) ori prin alte mijloace tehnice

(1) Documentarea cu ajutorul metodelor și mijloacelor tehnice, precum și localizarea sau urmărirea prin sistemul de poziționare globală (GPS) ori prin alte mijloace tehnice reprezintă relevarea și fixarea acțiunilor persoanelor, a unor imobile, a mijloacelor de transport și a altor obiecte utilizând aparate tehnice de înregistrare.

(2) La localizarea sau urmărirea prin sistemul de poziționare globală (GPS) ori prin alte mijloace tehnice se pot folosi dispozitive care determină locul unde se află persoana sau obiectul utilizat de aceasta.

Articolul 134⁴. Colectarea informației de la furnizorii de servicii de comunicații electronice

Colectarea informației de la furnizorii de servicii de comunicații electronice și a traficului de date computerizate constă în colectarea de la instituțiile de telecomunicații, de la operatorii de telefonie fixă sau mobilă, de la operatorii de internet a informațiilor transmise prin canale tehnice de telecomunicații (telegraf, fax, paging, computer, radio și alte canale), fixarea secretă a informațiilor transmise sau primite prin intermediul liniilor tehnice de legături de telecomunicații de către persoanele supuse măsurii speciale de investigații, precum și obținerea de la operatori a informației deținute despre utilizatorii serviciilor de telecomunicații, inclusiv de roaming, și despre serviciile de telecomunicații prestate acestora, la care se atribuie:

- 1) posesorii numerelor de telefon;
- 2) numerele de telefon înregistrate pe numele unei persoane;
- 3) serviciile de telecomunicații prestate utilizatorului;
- 4) sursa de comunicații (numărul de telefon al apelantului; numele, prenumele și domiciliul abonatului sau utilizatorului înregistrat);
- 5) destinația comunicației (numărul de telefon al apelatului sau numărul la care apelul a fost rutat, redirectionat; numele, prenumele, domiciliul abonatului sau utilizatorului respectiv);
- 6) tipul, data, ora și durata comunicației, inclusiv tentativele de apel eșuate;
- 7) echipamentul de comunicații al utilizatorului sau alt dispozitiv utilizat pentru comunicație (imei al telefonului mobil, denumirea locației Cell ID);
- 8) locul aflării echipamentului mobil de comunicații de la începutul comunicației, locația geografică a celulei.

Articolul 134⁵. Identificarea abonatului, proprietarului sau utilizatorului unui sistem de comunicații electronice ori al unui punct de acces la un sistem informatic

(1) Identificarea abonatului, proprietarului sau utilizatorului unui sistem de comunicații electronice ori al unui punct de acces la un sistem informatic constă în solicitarea de la un furnizor de servicii electronice de a identifica abonatul, proprietarul sau utilizatorul unui sistem de telecomunicații, al unui mijloc de telecomunicații ori al unui punct de acces la un sistem informatic sau de a comunica dacă un anumit mijloc de comunicații sau punct de acces la un sistem informatic este folosit sau este activ ori a fost folosit sau a fost activ la o anumită dată.

(2) Ordonanța de dispunere a măsurii speciale de investigații, pe lângă elementele prevăzute la art. 255, va mai conține:

1) datele de identificare ale furnizorului de servicii care dispune de datele specificate la alin. (1) sau le ține la control;

2) datele de identificare ale abonatului, proprietarului sau utilizatorului, dacă sînt cunoscute; motivarea îndeplinirii condițiilor de dispunere a măsurii speciale de investigații;

3) mențiunea cu privire la obligația persoanei sau a furnizorului de servicii de a comunica imediat, în condiții de confidențialitate, informațiile solicitate.

(3) Furnizorii de servicii sînt obligați să colaboreze cu organele de urmărire penală pentru executarea ordonanței procurorului și să pună de îndată la dispoziția acestora informațiile solicitate.

(4) Persoanele care sînt chemate să colaboreze cu organele de urmărire penală au obligația de a păstra secretul operațiunii efectuate. Încălcarea acestei obligații este pedepsită conform Codului penal.

Articolul 134⁶. Urmărirea vizuală

Urmărirea vizuală reprezintă relevarea și fixarea acțiunilor persoanei, a unor imobile, a mijloacelor de transport și a altor obiecte.”

52. Articolele 135, 136, 137 și 138 vor avea următorul cuprins:

„Articolul 135. Controlul transiterii banilor sau a altor valori materiale extorcate

(1) Controlul transiterii banilor sau a altor valori materiale extorcate prevede înmînarea sau predarea de bunuri, bancnote sau documente persoanei care pretinde sau le acceptă, sub supraveghere și cu documentarea acestor acțiuni.

(2) Controlul transmiterii banilor sau a altor valori materiale extorcate poate fi efectuat doar de către organele de urmărire penală ale Ministerului Afacerilor Interne și de Centrul Național Anticorupție.

(3) Controlul transmiterii banilor sau a altor valori materiale extorcate, deși formal cade sub incidența infracțiunii, în mod separat nu constituie infracțiune și se realizează doar în scopul identificării intențiilor și verificării comunicării cu privire la infracțiunea de corupere sau de șantaj, care a început pînă la sau în afara implicării organelor respective.

(4) Persoanele care participă la actul de transmitere a banilor sau a altor valori materiale extorcate nu poartă răspundere pentru acțiunile lor realizate sub controlul organelor abilitate.

Articolul 136. Investigația sub acoperire

(1) Investigația sub acoperire se autorizează pe perioada necesară pentru a descoperi faptul existenței infracțiunii.

(2) Investigația sub acoperire se dispune prin ordonanță, în care se vor indica:

- 1) măsura specială de investigații autorizată;
- 2) perioada pentru care a fost autorizată măsura specială de investigații;
- 3) identitatea atribuită investigatorului sub acoperire, precum și activitățile pe care acesta le va desfășura;
- 4) persoana sau persoanele supuse măsurii speciale de investigații ori datele de identificare ale acestora, dacă sînt cunoscute.

(3) În cazul în care apreciază necesitatea folosirii de către investigatorul sub acoperire a măsurilor speciale de investigații prevăzute la art. 132² alin. (1) pct. 1) lit. a)–h), procurorul sesizează judecătorul de instrucție în vederea emiterii unei încheieri pentru efectuarea măsurii speciale de investigații.

(4) Investigatorii sub acoperire sînt angajați, special desemnați în acest scop, din cadrul Ministerului Afacerilor Interne, Serviciului de Informații și Securitate, Centrului Național Anticorupție, Departamentului instituțiilor penitenciare al Ministerului Justiției sau sînt persoane antrenate pentru efectuarea unei măsurii speciale de investigații concrete. Investigatorii sub acoperire efectuează măsura specială de investigații pe perioada determinată în ordonanța procurorului.

(5) Investigatorul sub acoperire culege date și informații, pe care le pune, în totalitate, la dispoziția procurorului care a autorizat măsura specială de investigații.

(6) Investigatorului sub acoperire i se interzice să provoace comiterea de infracțiuni.

(7) Autoritățile publice pot folosi sau pune la dispoziția investigatorului sub acoperire orice înscrisuri ori obiecte necesare pentru efectuarea măsurii speciale de investigații autorizate.

(8) Investigatorul sub acoperire poate fi audiat ca martor în cadrul procesului penal. Pentru motive întemeiate, investigatorul sub acoperire poate fi audiat în condițiile Legii cu privire la protecția martorilor și altor participanți la procesul penal.

Articolul 137. Activitatea și măsurile de protecție a investigatorului sub acoperire

(1) Investigatorul sub acoperire își desfășoară activitatea în conformitate cu scopurile și sarcinile indicate în ordonanța procurorului.

(2) În procesul activităților desfășurate, investigatorul sub acoperire efectuează măsurile speciale de investigații autorizate în funcție de situația creată și conform convingerii personale.

(3) Identitatea investigatorului sub acoperire este cunoscută numai procurorului și poate fi dezvăluită numai cu acordul scris al investigatorului și în conformitate cu Legea cu privire la secretul de stat.

(4) În cazul în care există pericol real pentru viața și sănătatea investigatorului sub acoperire, precum și în cazurile descoperirii identității acestuia, procurorul îl retrace imediat din misiunea sub acoperire.

(5) În cazul în care există date veridice că investigatorul sub acoperire a depășit limitele acțiunilor autorizate, fapt care a prejudiciat sau poate prejudicia realizarea scopurilor măsurii speciale de investigații, precum și în cazul în care el a comis încălcări grave ale legii sau a comis o infracțiune, activitatea acestuia este întreruptă imediat de către procuror.

(6) În caz de necesitate, investigatorul sub acoperire poate fi înlocuit, cu sau fără întreruperea activității.

Articolul 138. Folosirea datelor obținute de investigatorul sub acoperire

(1) Datele și informațiile obținute de investigatorul sub acoperire pot fi folosite numai în cauza penală și în legătură cu persoanele la care se referă ordonanța emisă de procuror.

(2) Datele și informațiile obținute de investigatorul sub acoperire despre pregătirea sau săvârșirea altor infracțiuni decît cele pentru care a fost autorizată măsura specială de investigații se transmit imediat procurorului pentru începerea urmăririi penale.”

53. Codul se completează cu articolele 138¹, 138² și 138³ cu următorul cuprins:

„Articolul 138¹. Supravegherea transfrontalieră

(1) Cu excepția cazurilor cînd există dispoziții contrare în tratatul internațional aplicabil în relația cu un stat străin, reprezentanții organului de urmărire penală al unui stat care, în cadrul unei urmăriri penale, supraveghează pe teritoriul altui stat o persoană presupusă a fi participat la săvârșirea unei infracțiuni care permite extrădarea sau o persoană față de care există motive serioase a se crede că poate duce la identificarea ori localizarea presupusului participant la săvârșirea infracțiunii sînt autorizați, în baza unei cereri prealabile de asistență juridică, să continue această supraveghere pe teritoriul Republicii Moldova. La cerere, supravegherea poate fi exercitată de autoritățile competente ale Republicii Moldova.

(2) Cererea de asistență juridică prevăzută la alin. (1) se adresează Procuraturii Generale.

(3) În caz de urgență, dacă nu poate fi solicitată autorizarea prealabilă a Republicii Moldova, reprezentanții organelor de urmărire penală străine care acționează în cadrul urmăririi penale sînt autorizați să continue pe teritoriul Republicii Moldova supravegherea unei persoane bănuite că a comis una din infracțiunile specificate la alin. (5) în următoarele condiții:

1) trecerea frontierei va fi comunicată imediat, în timpul supravegherii, Procuraturii Generale prin intermediul Poliției de Frontieră din cadrul Ministerului Afacerilor Interne;

2) cererea de asistență juridică prevăzută la alin. (1), în care sînt expuse motivele ce justifică trecerea frontierei fără autorizație prealabilă, va fi transmisă fără întîrziere.

(4) Supravegherea prevăzută la alin. (1) și (3) poate fi efectuată în următoarele condiții:

1) reprezentanții observatori ai organelor de urmărire penală străine trebuie să respecte prevederile legislației Republicii Moldova, inclusiv ale prezentului articol;

2) în afară de cazurile prevăzute la alin. (3), în timpul supravegherii, reprezentanții observatori ai organelor de urmărire penală străine vor avea asupra lor un document care să ateste că le-a fost acordată permisiunea;

3) reprezentanții observatori ai organelor de urmărire penală străine trebuie să justifice calitatea lor oficială;

4) reprezentanții observatori ai organelor de urmărire penală străine pot purta în timpul supravegherii armă de serviciu, a cărei utilizare este interzisă, cu excepția cazului de legitimă apărare;

5) pătrunderea în domiciliul unei persoane și în alte locuri inaccesibile publicului este interzisă;

6) reprezentanții observatori ai organelor de urmărire penală străine nu pot reține sau aresta persoana supravegheată;

7) orice operațiune va face obiectul unui raport, care va fi prezentat organelor competente ale Republicii Moldova;

8) autoritățile statului căruia îi aparțin reprezentanții observatori ai organelor de urmărire penală, la cererea autorităților Republicii Moldova, contribuie la desfășurarea în bune condiții a urmăririi penale ce urmează operațiunii la care au participat.

(5) Supravegherea poate avea loc doar în privința infracțiunilor considerate drept grave, deosebit de grave și excepțional de grave, conform Codului penal.

Articolul 138². Livrarea controlată

(1) Livrarea controlată reprezintă circulația sub supraveghere a obiectelor, a mărfurilor ori a altor valori (inclusiv substanțe, mijloace de plată sau alte instrumente financiare) care provin din săvârșirea unei infracțiuni sau care sînt destinate comiterii unei infracțiuni pe teritoriul Republicii Moldova sau în afara frontierelor ei, avînd drept scop investigarea unei infracțiuni sau identificarea persoanelor implicate în săvârșirea acesteia, dacă exista o bănuială rezonabilă cu privire la caracterul ilicit al deținerii sau obținerii acestora.

(2) Livrarea controlată poate fi dispusă numai dacă descoperirea sau arestarea persoanelor implicate în trafic de ființe umane, în transport ilegal de droguri, de arme, de obiecte sustrase, de materiale explozive, nucleare, de alte materiale radioactive, de sume de bani și de alte obiecte rezultă din activități ilicite sau dacă obiectele menționate sînt utilizate în scopul comiterii de infracțiuni.

(3) Livrarea controlată presupune ca, în mod expres, toate statele prin care sînt tranzitate transporturile ilegale sau suspecte:

1) să fie de acord cu intrarea pe teritoriul acestora a transportului ilegal sau suspect și cu ieșirea acestuia de pe teritoriul statului;

2) să garanteze faptul că transportul ilegal sau suspect este supravegheat permanent de către autoritățile competente;

3) să garanteze faptul că procurorul, organele de urmărire penală sau alte autorități de stat competente sînt înștiințate în ceea ce privește rezultatul urmăririi penale împotriva persoanelor acuzate de infracțiuni care au constituit obiectul măsurii speciale de investigații prevăzute la alin. (1).

(4) Dispozițiile alin. (3) nu se aplică dacă o convenție internațională ratificată sau un acord internațional dispune altfel.

(5) Ordonanțele procurorului, pe lângă cerințele prevăzute la art. 255, trebuie să cuprindă: numele bănuțitului sau inculpatului, dacă este cunoscut; dovezile din care rezultă caracterul ilicit al bunurilor ce urmează să intre, să tranziteze sau să iasă de pe teritoriul țării; modalitatea de efectuare a livrării. Procurorul se pronunță pe fiecare livrare dispusă.

(6) Organele responsabile au obligația să întocmească, la finalizarea livrării supravegheate pe teritoriul Republicii Moldova, un proces-verbal cu privire la activitățile desfășurate, pe care îl înaintează procurorului.

Articolul 138³. Achiziția de control

Achiziția de control constă în cumpărarea de servicii sau bunuri aflate în circulație liberă, limitată sau interzisă, pentru efectuarea unor constatări tehnico-științifice sau expertize judiciare ori pentru investigarea unei infracțiuni sau identificarea făptuitorilor.”

54. Articolul 139 va avea următorul cuprins:

„Articolul 139. Condițiile efectuării constatării tehnico-științifice și medico-legale

În cazul în care este necesară explicarea unor fapte sau circumstanțe ale cauzei, procurorul, organul de urmărire penală sau instanța de judecată poate folosi cunoștințele unui specialist, dispunînd, la cererea părților, iar organul de urmărire penală și din oficiu, efectuarea constatării tehnico-științifice sau medico-legale.”

55. Articolul 142:

la alineatul (1), după cuvântul „constatarea” se introduc cuvintele „, clarificarea sau evaluarea”, iar textul „speciale în domeniul științei, tehnicii, artei sau meșteșugului. Posedarea unor asemenea cunoștințe speciale” se substituie cu textul „specializate în domeniul științei, tehnicii, artei, meșteșugului sau în alte domenii. Posedarea unor asemenea cunoștințe specializate”;

alineatul (3) va avea următorul cuprins:

„(3) În calitate de expert poate fi numită orice persoană care posedă cunoștințele necesare pentru a prezenta concluzii care se referă la circumstanțele apărute în legătură cu cauza penală și care pot avea importanță probatorie pentru cauza penală.”

articolul se completează cu alineatul (4) cu următorul cuprins:

„(4) Fiecare dintre părți are dreptul să recomande un expert pentru a participa cu drepturi depline la efectuarea expertizei.”

56. Articolul 143:

alineatul unic devine alineatul (1) și se completează cu punctul 3¹) cu următorul cuprins:

„3¹) stării psihice și fizice a persoanei în privința căreia se reclamă că s-au comis acte de tortură, tratamente inumane sau degradante;”

articolul se completează cu alineatul (2) cu următorul cuprins:

„(2) Plata expertizelor judiciare efectuate în cazurile prevăzute la alin. (1) se face din contul mijloacelor bugetului de stat.”

57. La articolul 144:

titlul articolului va avea următorul cuprins:

„Articolul 144. Procedura de dispunere a efectuării expertizei”;

articolul se completează cu alineatul (1¹) cu următorul cuprins:

„(1¹) Cererea de solicitare a efectuării expertizei se formulează în scris, cu indicarea faptelor și împrejurărilor supuse constatării și a obiectelor, materialelor care trebuie investigate de expert.”

la alineatul (2), după cuvintele „de dispunere a” se introduce cuvântul „efectuării”, iar cuvântul „abilitată” se substituie cu cuvintele „care urmează”;

alineatul (3) se completează în final cu textul „conform prevederilor art. 260 și 261”;

articolul se completează cu alineatul (4) cu următorul cuprins:

„(4) Bănuitul, învinuitul sau partea vătămată poate solicita organului de urmărire penală sau, după caz, procurorului dispunerea efectuării expertizei. Refuzul de dispunere a efectuării expertizei poate fi contestat în modul stabilit de prezentul cod.”

58. La articolul 145:

alineatul (1) va avea următorul cuprins:

„(1) Organul de urmărire penală sau instanța de judecată, în cazul în care dispune efectuarea expertizei, citează părțile și expertul desemnat pentru a li se aduce la cunoștință obiectul expertizei și întrebările la care expertul trebuie să dea răspunsuri, pentru a li se explica dreptul de a face observații cu privire la aceste întrebări și de a cere modificarea sau completarea lor. Totodată, părților li se explică dreptul lor de a cere numirea a câte un expert recomandat de fiecare dintre ele pentru a participa la efectuarea expertizei. În acest caz, se întocmește un proces-verbal.”

alineatul (2) se abrogă.

59. Articolele 146 și 148 vor avea următorul cuprins:

„Articolul 146. Expertiza în comisie

(1) Expertizele cu un grad sporit de complexitate se efectuează de o comisie din câțiva experți de aceeași specializare sau, după caz, de specializări diferite. La cererea părților, în componența comisiei de experți pot fi incluși experții invitați (recomandați) de ele.

(2) Dacă sînt experți de aceeași specializare, membrii comisiei se consultă între ei și, ajungînd la o opinie comună, întocmesc un raport unic, pe care îl semnează fiecare. Dacă între experți există dezacord, fiecare dintre ei prezintă câte un raport separat cu privire la toate întrebările sau numai cu privire la întrebările pe marginea cărora există dezacord.

(3) Dacă membrii comisiei sînt experți de specializări diferite, la efectuarea expertizei se aplică prevederile referitoare la expertiza complexă.

(4) Cerința organului de urmărire penală sau a instanței de judecată ca expertiza să fie efectuată de o comisie de experți este obligatorie pentru șeful instituției de expertiză, precum și pentru experții desemnați. Dacă expertiza este pusă în sarcina instituției de expertiză și conducătorul, analizînd complexitatea investigațiilor ce urmează a fi efectuate, consideră că este necesară o expertiză în comisie, acesta comunică organului de urmărire penală sau instanței de judecată propunerea de dispunere a efectuării expertizei.”

„Articolul 148. Expertiza suplimentară și expertiza repetată

(1) Dacă organul de urmărire penală care a dispus efectuarea expertizei, la invocare de către una dintre părți sau din oficiu, ori instanța de judecată, la cererea uneia dintre părți, constată că raportul expertului nu este complet, iar această deficiență nu poate fi suplinită prin audierea expertului, se dispune efectuarea unei expertize suplimentare de către același expert sau de către un alt expert.

(2) Dacă concluziile expertului sînt neclare, contradictorii, neîntemeiate, dacă există îndoieli în privința lor și aceste deficiențe nu pot fi înlăturate prin audierea expertului sau dacă a fost încălcată ordinea procesuală de efectuare a expertizei, poate fi dispusă efectuarea unei expertize repetate de către un alt expert sau alți experți. La efectuarea expertizei repetate se poate pune și chestiunea autenticității metodelor utilizate anterior. Primul expert poate participa la efectuarea expertizei respective pentru a da explicații, însă nu poate participa la efectuarea investigațiilor și la finalizarea concluziilor.

(3) În ordonanță sau în încheierea prin care s-a dispus efectuarea expertizei suplimentare sau repetate trebuie să fie concretizate motivele dispunerii ei.”

60. Articolul 149:

la alineatul (1), cuvintele „hotărîrea cu privire la dispunerea” se substituie cu cuvintele „actul de dispunere a efectuării”;

alineatul (2) se completează în final cu textul: „Părțile pot indica în cererea de solicitare a efectuării expertizei numele și prenumele expertului.”

61. Articolul 150:

la alineatul (1), cuvintele „căreia i se încredințează” se substituie cu cuvintele „desemnată pentru”, iar cuvântul „expertului” se substituie cu cuvântul „acesteia”;

alineatul (4) se abrogă.

62. Articolul 151:

la alineatul (1), cuvintele „confirmă prin semnătura sa și aplică sigiliul instituției respective” se substituie cu cuvintele „semnează și aplică ștampila”;

alineatul (2) va avea următorul cuprins:

„(2) În raportul de expertiză se indică: când, unde și cine (numele, prenumele, studiile, specialitatea) a efectuat expertiza; faptul informării expertului despre răspunderea penală pentru prezentarea cu bună știință a unor concluzii false; titlul, gradul științific și, după caz, funcția persoanei care a efectuat expertiza; actul prin care s-a dispus efectuarea expertizei; persoanele care au asistat la efectuarea expertizei; materialele utilizate de către expert, investigațiile efectuate, operațiunile de efectuare a expertizei, metodele, programele și echipamentele utilizate; întrebările adresate expertului; concluziile la întrebări. Dacă, în cursul efectuării expertizei, expertul constată circumstanțe ce prezintă interes pentru cauza penală, dar cu privire la care nu i s-au pus întrebări, el are dreptul să le menționeze în raportul său.”

la alineatul (5), cuvântul „contraexpertiză” se substituie cu cuvintele „expertiză repetată”.

63. Articolul 152:

se completează cu alineatul (3¹) cu următorul cuprins:

„(3¹) Demersul procurorului de solicitare a internării într-o instituție medicală pentru efectuarea expertizei sau cererile părților ori ale expertului depuse în acest sens trebuie să cuprindă, după caz, mențiuni cu privire la: fapta pentru care se efectuează urmărirea penală, încadrarea juridică a faptei; faptele și împrejurările din care rezultă îndoiala asupra stării de responsabilitate a bănuیتului, învinuitului sau inculpatului, motivarea necesității de luare a măsurii de internare și motivarea proporționalității acesteia cu scopul urmărit.”

la alineatul (8), cuvintele „de către procuror prin ordonanță” se substituie cu cuvintele „la demersul procurorului cu autorizația judecătorului de instrucție”.

64. La articolul 161 alineatul (1), după cuvîntul „procurorul” se introduc cuvintele „ori ofițerul de urmărire penală care are încuviințarea procurorului”.

65. La articolul 163, cuvintele „sau corespondenței” se exclud, iar cuvintele „interceptării convorbirilor telefonice și a altor convorbiri” se substituie cu cuvintele „efectuării măsurilor speciale de investigații”.

66. La articolul 166:

alineatul (1) se completează cu punctul 4) cu următorul cuprins:

„4) dacă la locul săvîrșirii infracțiunii sînt descoperite urmele lăsate de către această persoană.”

la alineatul (2), cuvintele „sau dacă nu are loc de trai permanent” se exclud;

articolul se completează cu alineatul (5¹) cu următorul cuprins:

„(5¹) În cazul în care reținerea persoanei se efectuează pentru stabilirea identității ei, perioada de reținere nu poate depăși 6 ore.”

67. La articolul 176:

alineatul (2) va avea următorul cuprins:

„(2) Arestarea preventivă și măsurile alternative arestării se aplică numai persoanei care este bănuită, învinuită de săvîrșirea unei infracțiuni grave, deosebit de grave sau excepțional de grave, iar în cazul existenței unei bănuieli rezonabile privind săvîrșirea altor infracțiuni, ele se aplică învinuitului, inculpatului care a comis cel puțin una din acțiunile menționate la alin. (1).”

articolul se completează cu alineatul (5) cu următorul cuprins:

„(5) Prevederile alin. (3) pct. 7) se aplică numai în cazul în care persoana a refuzat să comunice locul permanent de trai.”

68. La articolul 177:

alineatul (1) va avea următorul cuprins:

„(1) Referitor la aplicarea măsurii preventive procurorul care conduce sau efectuează urmărirea penală emite, din oficiu sau la demersul organului de urmărire penală, o ordonanță motivată. În ordonanța procurorului se indică fapta

care face obiectul bănuirii, învinuirii, prevederile legale în care aceasta se încadrează și pedeapsa prevăzută de lege pentru fapta săvârșită, necesitatea aplicării măsurii preventive, precum și faptul dacă bănuitului, învinuitului, inculpatului i s-au explicat consecințele încălcării măsurii preventive.”

articolul se completează cu alineatul (1¹) cu următorul cuprins:

„(1¹) Instanța de judecată emite o încheiere motivată, în care se indică: infracțiunea de care este învinuită, inculpată persoana; temeiul alegerii măsurii preventive respective, cu menționarea datelor concrete care au determinat luarea acestei măsuri; necesitatea aplicării măsurii preventive, precum și faptul dacă învinuitului, inculpatului i s-au explicat consecințele încălcării măsurii preventive; argumentele reprezentantului, apărătorului, învinuitului, inculpatului, motivându-se admiterea sau neadmiterea lor la stabilirea măsurii.”

alineatul (3) va avea următorul cuprins:

„(3) Copia de pe încheierea privind aplicarea măsurii preventive se înmânează neîntârziat persoanei față de care se aplică măsura preventivă. Persoanei i se comunică în limba pe care o înțelege motivele aplicării față de ea a măsurii preventive și, totodată, i se explică modul și termenul de atac al acesteia.”

69. Articolul 185 se completează cu alineatul (2¹) cu următorul cuprins:

„(2¹) Motivul prevăzut la alin. (2) pct. 1) se ia în considerare în cazul în care învinuitul, inculpatul a refuzat să comunice locul permanent de trai.”

70. La articolul 188 alineatul (3) punctul 2), cuvântul „corespondenței” se substituie cu cuvintele „trimiterilor poștale”.

71. Articolul 190 va avea următorul cuprins:

„Articolul 190. Liberarea provizorie sub control judiciar sau pe cauțiune

(1) Liberarea provizorie sub control judiciar sau pe cauțiune poate fi dispusă de către judecătorul de instrucție sau, după caz, de către instanța de judecată la solicitarea procurorului.

(2) Persoana arestată preventiv în condițiile art. 185 sau avocatul acesteia poate cere, în tot cursul procesului penal, punerea sa în libertate provizorie sub control judiciar sau pe cauțiune.”

72. La articolul 191:

titlul articolului va avea următorul cuprins:

„Articolul 191. Liberarea provizorie sub control judiciar”;

la alineatul (1), textul „a persoanei arestate preventiv, reținute sau în privința căreia s-a înaintat demers de arestare” se exclude;

la alineatul (2), cuvintele „sau să fugă” se substituie cu textul „să se ascundă de organele de urmărire penală, de procuror sau, după caz, de instanța de judecată”;

la alineatul (3), cuvintele „a persoanei deținute” se exclud.

73. La articolul 192:

titlul articolului va avea următorul cuprins:

„Articolul 192. Liberarea provizorie pe cauțiune”;

la alineatul (1), textul „a persoanei arestate preventiv, reținute sau în privința căreia s-a înaintat demers de arestare” se exclude;

articolul se completează cu alineatul (2¹) cu următorul cuprins:

„(2¹) Judecătorul de instrucție sau instanța de judecată dispune, prin încheiere, respingerea propunerii de arestare preventivă sau de arestare la domiciliu și aplicarea măsurii de liberare provizorie pe cauțiune, stabilește valoarea cauțiunii, precum și termenul de depunere a acesteia.”

alineatul (4) va avea următorul cuprins:

„(4) Dacă învinuitul, inculpatul nu depune cauțiunea în termenul stabilit de instanța de judecată, la demersul procurorului se dispune înlocuirea măsurii cu arestarea preventivă sau arestarea la domiciliu.”

74. Codul se completează cu articolul 192¹ cu următorul cuprins:

„Articolul 192¹. Regulile cu privire la cauțiune

(1) Dispunerea cauțiunii se face pe numele învinuitului, inculpatului, prin depunerea unei sume de bani determinate pe contul depozitar al procuraturii ori

prin constituirea unei garanții reale, mobiliare ori imobiliare, în limitele unei sume de bani determinate, în favoarea aceluiași organ.

(2) Valoarea cauțiunii se determină de către judecătorul de instrucție sau de către instanța de judecată de la 300 la 100 000 de unități convenționale, în funcție de starea materială a persoanei respective și de gravitatea infracțiunii.

(3) Cauțiunea garantează:

1) participarea învinuitului, inculpatului la procesul penal și respectarea de către acesta a obligațiilor prevăzute la art. 192 alin. (3);

2) plata despăgubirilor bănești acordate pentru repararea pagubelor cauzate de infracțiune și plata amenzii.”

75. Articolul 194 va avea următorul cuprins:

„Articolul 194. Restituirea cauțiunii sau trecerea ei în proprietatea statului

(1) Cauțiunea se restituie sau trece în proprietatea statului în temeiul încheierii judecătorului de instrucție sau a instanței de judecată la demersul procurorului, la cererea învinuitului, inculpatului, condamnatului, achitatului sau la cererea reprezentantului acestuia.

(2) Cauțiunea se restituie în cazul în care:

1) se revocă liberarea provizorie în temeiurile prevăzute la art. 193 alin. (1) pct. 1);

2) judecătorul de instrucție sau instanța constată că nu mai există temeiurile care au justificat aplicarea măsurii preventive;

3) se dispune încetarea procesului penal, scoaterea persoanei de sub învinuire sau achitarea acesteia;

4) instanța care judecă cauza în fond stabilește, prin hotărâre definitivă, o pedeapsă.

(3) Soluționarea cererii sau a demersului se face în ședință închisă, fără participarea procurorului, învinuitului, inculpatului, condamnatului, achitatului.

(4) Cauțiunea nu se restituie și se face venit la bugetul de stat de către judecătorul de instrucție sau, după caz, de instanța de judecată în cazul revocării liberării provizorii pe cauțiune în temeiurile prevăzute la art. 193 alin. (1) pct. 2).

(5) Judecătorul de instrucție sau instanța de judecată poate dispune prin hotărâre trecerea cauțiunii în proprietatea statului dacă măsura de liberare pe cauțiune a fost înlocuită cu măsura arestării preventive sau arestării la domiciliu sau dacă pe durata măsurii de liberare pe cauțiune învinuitul, inculpatul încalcă cu

rea-credință obligațiile ce îi revin, sau dacă există o bănuială rezonabilă că a săvârșit cu intenție o nouă infracțiune pentru care s-a dispus începerea urmăririi penale împotriva sa.

(6) Hotărîrea de trecere a cauțiunii în proprietatea statului poate fi atacată cu recurs de persoanele interesate.”

76. La articolul 219 alineatul (4), cuvintele „pierderea încrederii în fidelitatea conjugală,” se exclud.

77. Articolul 236:

se completează cu alineatul (1¹) cu următorul cuprins:

„(1¹) Citarea se poate face și prin intermediul poștei electronice sau prin orice alt sistem de mesagerie electronică în cazul în care ofițerul de urmărire penală, procurorul, instanța de judecată dispun de mijloacele tehnice necesare pentru a dovedi că citația a fost primită.”

alineatul (2) se completează în final cu textul: „Dacă acțiunea procesuală este neplanificată și nu poate fi amînată, citația poate fi înmînată nemijlocit înainte de ora prezentării.”

articolul se completează cu alineatele (2¹) și (4) cu următorul cuprins:

„(2¹) Minorul în vîrstă de pînă la 16 ani va fi citat prin intermediul părinților sau al tutorelui, cu excepția cazului în care acest lucru nu este posibil.”

„(4) Instanța de judecată poate comunica și oral citația persoanei prezente la ședință, aducîndu-i la cunoștință consecințele neprezentării. În cursul urmăririi penale, citația făcută în acest mod se consemnează într-un proces-verbal și se semnează de către persoana astfel citată.”

78. La articolul 237, alineatul (1) se completează cu punctele 5) și 6) cu următorul cuprins:

„5) mențiunea că partea citată are dreptul să fie asistată de un avocat cu care să se prezinte la termenul fixat;

6) dacă este cazul, mențiunea că apărarea este obligatorie, iar în cazul în care partea nu își va alege un avocat care să se prezinte la termenul fixat, i se va desemna un avocat care îi va acorda asistență juridică garantată de stat.”

79. Articolul 238 se completează cu alineatele (3¹) și (3²) cu următorul cuprins:

„(3¹) Bănuitul, învinuitul sau inculpatul are obligația de a informa, în termen de cel mult 3 zile, organul de urmărire penală, procurorul, instanța de judecată despre schimbarea domiciliului. În cadrul audierii, bănuitul, învinuitul sau inculpatul este informat cu privire la această obligație și cu privire la consecințele nerespectării ei.

(3²) Bănuitul, învinuitul sau inculpatul poate fi citat la sediul avocatului ales dacă nu s-a prezentat după prima citare legal îndeplinită.”

80. La articolul 246 alineatul (1), textul „3 zile” se substituie cu textul „15 zile”.

81. La articolul 256 alineatul (1), cuvintele „cu încuviințarea procurorului” se substituie cu cuvintele „cu informarea procurorului”.

82. Articolul 262:

la alineatul (1), punctul 4) va avea următorul cuprins:

„4) depistarea nemijlocit de către organul de urmărire penală sau procuror a bănuielii rezonabile cu privire la săvârșirea unei infracțiuni.”

articolul se completează cu alineatul (5) cu următorul cuprins:

„(5) Examinarea sesizărilor despre acțiunile Președintelui Parlamentului, Președintelui Republicii Moldova, Prim-ministrului și examinarea infracțiunilor comise de către aceștia se fac de către Procurorul General sau un procuror desemnat de el. Examinarea sesizărilor despre infracțiunile comise de către Procurorul General se face de către un procuror desemnat de Consiliul Superior al Procurorilor. Organul de urmărire penală care a primit o sesizare despre infracțiunile săvârșite de persoanele menționate este obligat să o trimită imediat pentru examinare Procurorului General sau, după caz, Consiliului Superior al Procurorilor.”

83. Articolul 265 se completează cu alineatul (3) cu următorul cuprins:

„(3) Dacă a depistat o infracțiune ori a constatat o bănuială rezonabilă cu privire la o infracțiune comisă, ofițerul de urmărire penală, colaboratorul organelor de constatare menționate la art. 273 alin. (1) lit. a)–c) sau procurorul întocmește un

proces-verbal în care consemnează cele constatate și concomitent dispune înregistrarea imediată a autosesizării pentru a începe urmărirea penală.”

84. La articolul 271 alineatul (1), după cuvintele „Organul de urmărire penală” se introduc cuvintele „sau procurorul”.

85. Articolul 274:

la alineatul (1), după cuvintele „Organul de urmărire penală” se introduc cuvintele „sau procurorul”, iar după cuvântul „dispune” se introduce textul „în termen de 30 de zile”;

la alineatul (2), după cuvintele „organul de urmărire penală” se introduc cuvintele „sau procurorul”;

la alineatul (3), cuvintele „se supun confirmării de către procurorul” se substituie cu cuvintele „se aduce la cunoștință în scris procurorului”, iar textul „Concomitent cu confirmarea pornirii urmăririi penale” se substituie cu textul „La momentul când a luat cunoștință de ordonanța de începere a urmăririi penale”;

la alineatul (7), cuvintele „procurorul ierarhic superior anulează ordonanța” se substituie cu cuvintele „procurorul anulează ordonanța pe care a emis-o”.

86. Articolul 275:

la punctul 5), cuvintele „, cu excepția cazurilor de reabilitare” se exclud;

punctul 6) se completează în final cu cuvintele „sau plîngerea prealabilă a fost retrasă”.

87. La articolul 279:

alineatul (1) va avea următorul cuprins:

„(1) Acțiunile procesuale se efectuează în strictă conformitate cu prevederile prezentului cod și numai după înregistrarea sesizării cu privire la infracțiune. Acțiunile de urmărire penală pentru efectuarea cărora este necesară autorizarea judecătorului de instrucție, precum și măsurile procesuale de constrângere sînt pasibile de realizare doar după pornirea urmăririi penale, dacă legea nu prevede altfel.”

la alineatul (4), după cuvintele „În cazul infracțiunilor flagrante,” se introduc cuvintele „precum și în cazurile ce nu suferă amînare,”.

88. Articolele 284, 285 și 286 vor avea următorul cuprins:

„Articolul 284. Scoaterea persoanei de sub urmărirea penală

(1) Scoaterea persoanei de sub urmărirea penală este actul de reabilitare și finalizare în privința persoanei a oricăror acțiuni de urmărire penală în legătură cu fapta anterior imputată.

(2) Scoaterea persoanei de sub urmărirea penală are loc când aceasta este bănuit sau învinuit și se constată că:

- 1) fapta nu a fost săvârșită de bănuit sau învinuit;
- 2) există vreuna din circumstanțele prevăzute la art. 275 pct. 1)–3), inclusiv dacă fapta constituie o contravenție;
- 3) există cel puțin una din cauzele prevăzute la art. 35 din Codul penal.

(3) Procurorul, la propunerea organului de urmărire penală sau din oficiu, în cazul în care constată temeiurile prevăzute la alin. (2), dispune, prin ordonanță motivată, scoaterea persoanei de sub urmărirea penală. Persoana poate fi scoasă de sub urmărirea penală integral sau numai cu privire la un capăt de acuzare.

(4) Scoaterea persoanei de sub urmărirea penală se face conform prevederilor prezentului cod care reglementează încetarea urmăririi penale, ce se aplică în mod corespunzător.

(5) Concomitent cu scoaterea persoanei de sub urmărirea penală în cazurile prevăzute la alin. (2) pct. 2) și 3), dacă fapta penală nu se impută altei persoane și nu este necesară continuarea procesului penal, prin aceeași ordonanță se dispune și clasarea cauzei penale.

(6) Dacă se dispune scoaterea persoanei de sub urmărirea penală doar cu privire la un capăt de acuzare sau în cazul prevăzut la alin. (2) pct. 1) ori dacă din alte considerente este necesară continuarea urmăririi penale, procurorul, după caz, restituie cauza penală organului de urmărire penală, cu indicația respectivă, fixînd termenul de urmărire penală, sau dispune o altă soluție în conformitate cu prezentul cod.

Articolul 285. Încetarea urmăririi penale

(1) Încetarea urmăririi penale este actul de liberare a persoanei de răspunderea penală și de finisare a acțiunilor procedurale, în cazul în care pe temei de nereabilitare legea împiedică continuarea acesteia.

(2) Încetarea urmăririi penale are loc în cazurile de nereabilitare a persoanei, prevăzute la art. 275 pct. 4)–9) din prezentul cod, precum și dacă există cel puțin una din cauzele prevăzute la art. 53 din Codul penal sau dacă se constată că:

1) plîngerea prealabilă a fost retrasă de către partea vătămată sau părțile s-au împăcat – în cazurile în care urmărirea penală poate fi pornită numai în baza plîngerii prealabile sau legea penală permite împăcarea;

2) persoana nu a atins vîrsta la care poate fi trasă la răspundere penală;

3) persoana a săvîrșit o faptă prejudiciabilă fiind în stare de iresponsabilitate și nu este necesară aplicarea măsurilor de constrîngere cu caracter medical.

(3) Încetarea urmăririi penale în privința persoanei are loc în orice moment al urmăririi penale dacă se constată existența temeiurilor prevăzute la alin. (2).

(4) Încetarea urmăririi penale se dispune de către procuror prin ordonanță din oficiu sau la propunerea organului de urmărire penală.

(5) Pe lîngă elementele prevăzute la art. 255, ordonanța de încetare a urmăririi penale trebuie să cuprindă datele privind persoana și fapta la care se referă încetarea urmăririi penale, temeiurile de fapt și de drept pe baza cărora se dispune încetarea urmăririi penale, precum și informația privind condițiile de intrare în vigoare și ordinea de contestare a ordonanței.

(6) La încetarea urmăririi penale, procurorul, dacă este cazul, dispune și:

1) revocarea măsurii preventive și a altor măsuri procesuale în modul prevăzut de lege;

2) restituirea cauțiunii în cazurile și în modul prevăzut de lege;

3) aplicarea măsurilor de siguranță;

4) încasarea cheltuielilor judiciare sau alte acțiuni prevăzute de lege.

(7) Încetarea urmăririi penale și liberarea persoanei de răspundere penală nu pot avea loc contrar voinței acesteia ori a reprezentantului legal, inclusiv în cazul cererii de reabilitare a persoanei decedate. În acest caz, urmărirea penală continuă.

(8) Dacă constată că nu este cazul să dispună încetarea urmăririi sau a dispus încetarea parțială ori dacă din alte considerente persistă necesitatea continuării procesului penal, procurorul, după caz, restituie cauza penală organului de urmărire penală, cu indicația respectivă, fixînd termenul urmăririi penale, sau ia o altă decizie în conformitate cu prezentul cod.

(9) Concomitent cu încetarea integrală a urmăririi penale, dacă fapta penală nu se impută altei persoane și nu este necesară continuarea procesului penal, prin aceeași ordonanță se dispune și clasarea cauzei penale.

(10) Dacă fapta constituie o contravenție sau dacă liberarea de răspundere penală are loc în conformitate cu art. 55 din Codul penal, procurorul, în condițiile legii, aplică sancțiunea contravențională. Dacă aplicarea sancțiunii contravenționale nu ține de competența procurorului, cauza se transmite imediat instanței de judecată spre examinare.

Articolul 286. Clasarea procesului penal

Clasarea procesului penal este actul de finalizare a oricăror acțiuni procesuale într-o cauză penală sau pe marginea unei sesizări cu privire la infracțiune. Clasarea procesului penal se dispune printr-o ordonanță motivată a procurorului, din oficiu sau la propunerea organului abilitat, fie concomitent cu încetarea urmăririi penale sau scoaterea integrală de sub urmărirea penală, fie când în cauza penală nu este bănuit sau învinuit și există una din circumstanțele prevăzute la art. 275 pct. 1)–3).”

89. La articolul 290 alineatul (1), cifrele „10” se substituie cu cifrele „15”, iar cuvintele „aprobată de procurorul ierarhic superior,” se exclud.

90. Articolul 292 se completează cu alineatul (4) cu următorul cuprins:

„(4) Dacă consideră necesar, procurorul, într-un termen rezonabil, efectuează personal acțiunile procesuale pentru completarea urmăririi penale sau pentru refacerea acțiunilor efectuate cu încălcarea dispozițiilor legale, după care decide terminarea urmăririi penale, restituirea cauzei sau trimiterea ei la alt organ de urmărire penală.”

91. La articolul 295 alineatul (1), cuvântul „imediat” se substituie cu cuvintele „în termen de cel mult 15 zile”.

92. Articolul 296:

la alineatul (1), textul „într-un termen ce nu va depăși 3 zile, iar în cazurile complicate și voluminoase – într-un termen ce nu va depăși 10 zile” se substituie cu textul „imediat sau în limitele termenului rezonabil”;

la alineatul (5), după cuvintele „Copia de pe rechizitoriu” se introduce textul „și informația cu privire la durata urmăririi penale, la măsurile preventive aplicate, la durata arestării preventive, la corpurile delictelor și locul lor de păstrare, cu privire la acțiunea civilă, la măsurile de ocrotire, la alte măsuri procesuale, precum și la cheltuielile judiciare”.

93. Articolele 296¹ și 296² se abrogă.

94. Titlul capitolului VII din titlul I va avea următorul cuprins:

„Capitolul VII

CONTROLUL DE CĂTRE PROCUROR AL LEGALITĂȚII
ACȚIUNILOR, INACȚIUNILOR ȘI ACTELOR”.

95. Articolul 298 va avea următorul cuprins:

„Articolul 298. Plîngerea împotriva acțiunilor, inacțiunilor și actelor organului de urmărire penală și ale organului care exercită activitate specială de investigații

(1) Împotriva acțiunilor, inacțiunilor și actelor organului de urmărire penală și ale organului care exercită activitate specială de investigații pot înainta plîngere bănuitul, învinuitul, reprezentantul lor legal, apărătorul, partea vătămată, partea civilă, partea civilmente responsabilă și reprezentanții acestora, precum și alte persoane ale căror drepturi și interese legitime au fost lezate de aceste organe.

(2) Plîngerea se adresează procurorului care conduce urmărirea penală și se depune fie direct la acesta, fie la organul de urmărire penală. În cazurile în care plîngerea a fost depusă la organul de urmărire penală, acesta este obligat să o înainteze, în termen de 48 de ore de la primirea ei, procurorului împreună cu explicațiile sale sau ale organului care exercită activitate specială de investigații, atunci cînd acestea sînt necesare.

(3) Plîngerea depusă în condițiile prezentului articol nu suspendă executarea acțiunii sau actelor atacate dacă procurorul care conduce urmărirea penală nu consideră aceasta necesar.”

96. La articolul 299, alineatul (1) va avea următorul cuprins:

„(1) Procurorul, în termen de cel mult 15 zile de la primirea plîngerii înaintate în condițiile art. 298, este obligat să o examineze și să comunice decizia sa persoanei care a depus plîngerea.”

97. Articolul 299¹ va avea următorul cuprins:

„Articolul 299¹. Plîngerea împotriva acțiunilor, inacțiunilor și actelor procurorului

(1) Persoanele indicate la art. 298 alin. (1) pot depune plîngere împotriva acțiunilor, inacțiunilor și actelor efectuate sau dispuse de procurorul care conduce

urmărirea penală sau exercită nemijlocit urmărirea penală ori împotriva acțiunilor, inacțiunilor și actelor care au fost efectuate sau dispuse în baza dispozițiilor date de procurorul respectiv.

(2) Plîngerea împotriva acțiunilor, inacțiunilor și actelor efectuate sau dispuse de procurorul teritorial sau de cel al procuraturii specializate, precum și de adjuncții lor, se examinează de Procurorul General sau adjuncții lui ori de procurorii șefi de direcții, secții și servicii ale Procuraturii Generale. Plîngerea împotriva acțiunilor, inacțiunilor și actelor efectuate sau dispuse de procurorii șefi de direcții, secții și servicii ale Procuraturii Generale se examinează de Procurorul General sau adjuncții lui.

(3) Plîngerea se adresează, în termen de 15 zile din momentul efectuării acțiunii, inacțiunii sau de cînd s-a luat cunoștință de act, procurorului ierarhic superior și se depune fie direct la acesta, fie la procurorul care conduce sau exercită nemijlocit urmărirea penală. În cazul în care plîngerea a fost depusă la procurorul care conduce sau exercită nemijlocit urmărirea penală, acesta este obligat să o înainteze, în termen de 48 de ore de la primirea ei, procurorului ierarhic superior împreună cu explicațiile sale, atunci cînd acestea sînt necesare.

(4) Ordonanța prin care procurorul ierarhic superior a soluționat plîngerea poate fi contestată la judecătorul de instrucție.”

98. Codul se completează cu articolul 299² cu următorul cuprins:

„Articolul 299². Examinarea plîngerii

(1) Plîngerea se examinează de către procurorul ierarhic superior în termenul și în condițiile prevăzute la art. 299, care se aplică în mod corespunzător. În cazurile în care plîngerea este admisă, procurorul ierarhic superior este în drept:

- 1) să schimbe temeiul de drept al actului procesual contestat;
- 2) să anuleze sau să modifice actul procesual contestat ori unele elemente de fapt în baza cărora s-a dispus actul contestat.

(2) În cazurile în care examinarea plîngerii înaintate este de competența judecătorului de instrucție, procurorul sau, după caz, procurorul ierarhic superior, în termen de 5 zile, trimite plîngerea împreună cu materialele respective de urmărire penală la judecătorul de instrucție.”

99. Articolul 300:

la alineatul (1), cuvintele „măsurilor operative de investigații” se substituie cu cuvintele „măsurilor speciale de investigații”;

la alineatul (2), cuvintele „activitate operativă de investigații” se substituie cu cuvintele „activitate specială de investigații”;

la alineatul (4), cuvintele „măsurii operative de investigații” se substituie cu cuvintele „măsurii speciale de investigații”.

100. Articolele 303 și 304 vor avea următorul cuprins:

„Articolul 303. Măsurile speciale de investigații efectuate cu autorizarea judecătorului de instrucție

Cu autorizarea judecătorului de instrucție se efectuează măsurile speciale de investigații legate de limitarea inviolabilității vieții private a persoanei, pătrunderea în încăpere contrar voinței persoanelor care locuiesc în ea.

Articolul 304. Demersurile privind autorizarea efectuării acțiunilor de urmărire penală, măsurilor speciale de investigații sau aplicării măsurilor procesuale de constrângere

(1) Temei pentru începerea procedurii de autorizare a efectuării acțiunilor de urmărire penală, măsurilor speciale de investigații sau aplicării măsurilor procesuale de constrângere îl constituie ordonanța motivată a organului învestit cu astfel de împuterniciri, în conformitate cu prezentul cod, și demersul procurorului prin care se solicită acordul pentru efectuarea acțiunilor respective.

(2) Partea descriptivă a ordonanței va conține: descrierea faptei incriminate, locul, timpul și modul săvârșirii acesteia, forma vinovăției, consecințele infracțiunii în baza cărora se stabilesc acțiunile de urmărire penală sau măsurile speciale de investigații necesare pentru a fi efectuate, rezultatele care trebuie să fie obținute în urma efectuării acestor acțiuni/măsurii, termenul de efectuare a acțiunilor respective, locul efectuării lor, responsabilii de executare, metodele de fixare a rezultatelor și alte date ce au importanță pentru adoptarea de către judecătorul de instrucție a unei hotărâri legale și întemeiate. La ordonanță se anexează materialele ce confirmă necesitatea efectuării acestor acțiuni/măsurii.”

101. La articolul 305:

titlul articolului va avea următorul cuprins:

„Articolul 305. Modul de examinare a demersurilor referitoare la efectuarea acțiunilor de urmărire penală, măsurilor speciale de investigații sau la aplicarea măsurilor procesuale de constrângere”;

la alineatul (1), cuvintele „măsurilor operative de investigații” se substituie cu cuvintele „măsurilor speciale de investigații”, iar cuvintele „activitatea operativă de investigații” – cu cuvintele „activitatea specială de investigații”;

alineatul (3) va avea următorul cuprins:

„(3) Demersul referitor la cercetarea domiciliului și/sau instalarea în el a aparatelor ce asigură supravegherea și înregistrarea audio și video, a celor de fotografiat și de filmat, referitor la supravegherea domiciliului prin utilizarea mijloacelor tehnice, la interceptarea și înregistrarea comunicărilor, la monitorizarea conexiunilor comunicațiilor telegrafice și electronice și referitor la monitorizarea sau controlul tranzacțiilor financiare și accesul la informația financiară se examinează de judecătorul de instrucție imediat, dar nu mai târziu de 4 ore de la primirea demersului.”

la alineatul (7), cuvintele „măsurii operative de investigații” se substituie cu cuvintele „măsurii speciale de investigații”;

alineatul (8) va avea următorul cuprins:

„(8) Încheierea judecătorului de instrucție adoptată în condițiile prezentului articol poate fi contestată cu recurs la curtea de apel.”

102. La articolul 306, cuvintele „măsurilor operative de investigații” se substituie, inclusiv în titlu, cu cuvintele „măsurilor speciale de investigații”, cuvintele „măsurile operative de investigații” – cu cuvintele „măsurile speciale de investigații”, iar după cuvintele „autorizarea acțiunii sau respingerea ei” se introduce textul „în caz de existență a obiecțiilor apărătorului, reprezentantului legal, bănuیتului, învinuitului, inculpatului, motivându-se admiterea sau neadmiterea lor la aplicarea măsurii de constrângere”.

103. La articolul 307, alineatul (1) va avea următorul cuprins:

„(1) Constatînd necesitatea de a alege în privința bănuیتului măsura arestării preventive sau arestării la domiciliu, procurorul, din oficiu sau la propunerea ofițerului de urmărire penală, înaintează în instanța judecătorească un demers privind alegerea măsurii preventive. În demersul procurorului se indică: fapta care face obiectul bănuirii, prevederile legale în care aceasta se încadrează și pedeapsa prevăzută de lege pentru infracțiunea săvîrșită, motivul, temeiul și necesitatea aplicării arestării preventive sau arestării la domiciliu, precum și faptul că bănuیتului i s-au explicat consecințele încălcării măsurii preventive. La demers se anexează materialele care confirmă temeiurile de aplicare a arestării preventive sau

arestării la domiciliu. Demersul și materialele care confirmă temeiurile de aplicare a arestării preventive sau arestării la domiciliu se prezintă avocatului în momentul depunerii demersului cu privire la aplicarea arestării preventive sau arestării la domiciliu și judecătorului de instrucție.”

104. La articolul 308, alineatul (1) va avea următorul cuprins:

„(1) Constatînd necesitatea de a alege în privința învinuitului măsura arestării preventive sau arestării la domiciliu ori de a prelungi durata ținerii sub arest, procurorul înaintează în instanța judecătorească un demers privind alegerea măsurii preventive sau prelungirea duratei arestării învinuitului. În demersul procurorului se indică: fapta care face obiectul învinuirii, prevederile legale în care aceasta se încadrează și pedeapsa prevăzută de lege pentru infracțiunea săvârșită, motivul, temeiul și necesitatea aplicării arestării preventive sau arestării la domiciliu, precum și faptul că învinuitului i s-au explicat consecințele încălcării măsurii preventive. La demers se anexează materialele care confirmă temeiurile de aplicare a arestării preventive și arestării la domiciliu. Demersul și materialele care confirmă temeiurile de aplicare a arestării preventive sau arestării la domiciliu se prezintă avocatului în momentul depunerii demersului cu privire la aplicarea arestării preventive sau arestării la domiciliu și judecătorului de instrucție.”

105. Articolul 313:

în titlu, cuvintele „activitate operativă de investigații” se substituie cu cuvintele „activitate specială de investigații”;

la alineatul (1), cuvintele „activitate operativă de investigații” se substituie cu cuvintele „activitate specială de investigații”.

106. La articolul 319, alineatul (1) se completează în final cu textul: „Neînfrățirea părții în instanța de judecată nu împiedică examinarea cauzei dacă în instanță s-a prezentat avocatul ales sau avocatul care acordă asistență juridică garantată de stat, care a luat legătura cu partea reprezentată.”

107. La articolul 320:

titlul articolului se completează în final cu textul „. Renunțarea la învinuire”;

la alineatul (3), cuvintele „poate fi sancționat” se substituie cu cuvintele „este sancționat”;

articolul se completează cu alineatul (5) cu următorul cuprins:

„(5) Dacă, în procesul judecării cauzei, ansamblul de probe cercetate de instanța de judecată nu confirmă învinuirea adusă inculpatului, procurorul este obligat să renunțe parțial sau integral la învinuire. Renunțarea procurorului la învinuire se face prin ordonanță motivată și atrage adoptarea de către instanța de judecată a unei sentințe de achitare sau de încetare a procesului penal.”

108. La articolul 322 alineatul (3), cuvintele „poate fi sancționat” se substituie cu cuvintele „este sancționat”.

109. La articolul 329 alineatul (2), textul „art. 312” se substituie cu textul „art. 311 și 312”.

110. La articolul 332 alineatul (1), textul „pct. 2)–9)” se substituie cu textul „pct. 5)–9)”.

111. La articolul 334 alineatul (3), sintagma „Consiliul Baroului” se substituie cu sintagma „Uniunea Avocaților”.

112. Articolul 338 va avea următorul cuprins:

„Articolul 338. Soluționarea cauzei

(1) Judecătorul care judecă cauza unipersonal stabilește după încheierea susținerilor orale locul, data și ora pronunțării hotărârii motivate.

(2) În cazul în care cauza se judecă de un complet de judecători, în urma deliberării se adoptă dispozitivul hotărârii sau hotărârea integrală, în ultimul caz pronunțându-se asupra tuturor aspectelor esențiale. Pronunțarea dispozitivului hotărârii sau a hotărârii integrale este publică, fapt despre care se consemnează în procesul-verbal.

(3) Hotărârea motivată se pronunță în termen de până la 30 de zile. În situații excepționale, când, raportată la complexitatea cauzei, pronunțarea nu poate avea loc în termenul prevăzut, instanța poate amâna pronunțarea pentru cel mult 15 zile.

(4) Copia de pe hotărârea motivată se înmânează participanților prezenți la ședința de judecată. Participanților care nu s-au prezentat în ședința de judecată li se expediază, în termen de 3 zile, copia de pe hotărârea motivată.”

113. La articolul 339:

alineatul (6) va avea următorul cuprins:

„(6) Hotărîrea motivată se semnează de toți judecătorii care au participat la deliberare.”

articolul se completează cu alineatul (8) cu următorul cuprins:

„(8) Dacă unul dintre judecătorii completului de judecată nu are posibilitatea de a semna hotărîrea, în locul lui semnează președintele ședinței, iar dacă și acesta este în imposibilitate de a semna, în locul lui semnează președintele instanței. În toate cazurile, în hotărîre se menționează cauza imposibilității de a semna.”

114. La articolul 340 alineatul (1), cuvintele „Hotărîrea adoptată” se substituie cu cuvintele „Partea dispozitivă a hotărîrii motivate”.

115. La articolul 341, alineatul (4) se abrogă.

116. Articolul 343 se abrogă.

117. Articolul 344 va avea următorul cuprins:

„Articolul 344. Repartizarea cauzei parvenite pentru judecare

(1) Cauza penală parvenită în instanță se repartizează, în termen de o zi, judecătorului sau, după caz, completului de judecată în mod aleatoriu, prin intermediul programului informațional automatizat de gestionare a dosarelor.

(2) Extrasul din programul informațional automatizat sau încheierea președintelui instanței de judecată cu privire la repartizarea aleatorie a cauzei se anexează la dosar.”

118. Codul se completează cu articolul 344¹ cu următorul cuprins:

„Articolul 344¹. Soluționarea cauzei în procedura medierii
ori împăcării părților

(1) În cazul învinuirii persoanei în săvârșirea unei infracțiuni ușoare ori mai puțin grave, iar în cazul minorilor – și a unei infracțiuni grave prevăzute la cap. II–VI din Codul penal, precum și în cazurile prevăzute la art. 276 alin. (1) din prezentul cod, instanța de judecată, pînă la punerea pe rol a cauzei, în termen de cel mult 3 zile de la data repartizării cauzei, la solicitarea părților, adoptă o încheiere prin care dispune efectuarea procedurii medierii ori împăcării părților.

(2) Încheierea va cuprinde date de către cine a fost adoptată, date despre persoana învinuită și esența învinuirii, indicația de a întreprinde măsuri de soluționare a cauzei în procedura medierii ori împăcării părților, numele mediatorului care va efectua procedura de mediere, stabilind un nou termen rezonabil pentru mediere.

(3) Încheierea se transmite mediatorului, persoanei învinuite, părții vătămate, procurorului și apărătorului.

(4) Mediatorul purcede imediat la efectuarea procedurii de mediere și, dacă părțile s-au conciliat, întocmește un contract de mediere, care se semnează de către părți și se prezintă instanței de judecată în procedura căreia se află cauza penală. În cazul în care concilierea părților nu a avut loc, mediatorul întocmește un aviz motivat, pe care îl prezintă instanței de judecată.”

119. Articolul 351 se completează cu alineatul (3¹) cu următorul cuprins:

„(3¹) La stabilirea datei și orei pentru judecarea cauzei se va lua în considerare complexitatea acțiunilor ce urmează a fi întreprinse de către părți pînă la judecarea cauzei, numărul și posibilitatea de prezentare a părților, martorilor, reprezentanților, apărătorului, însă nu poate depăși termenul de 30 de zile de la data desfășurării ședinței preliminare. În cazul prevăzut la alin. (6), termenul poate fi prelungit cu 15 zile.”

120. În titlul II capitolul III, secțiunea 1 se completează cu articolul 364¹ cu următorul cuprins:

„Articolul 364¹. Judecata pe baza probelor administrate
în faza de urmărire penală

(1) Pînă la începerea cercetării judecătorești, inculpatul poate declara, personal prin înscris autentic, că recunoaște săvîrșirea faptelor indicate în rechizitoriu și solicită ca judecata să se facă pe baza probelor administrate în faza de urmărire penală.

(2) Judecata nu poate avea loc pe baza probelor administrate în faza de urmărire penală, decît dacă inculpatul declară că recunoaște în totalitate faptele indicate în rechizitoriu și nu solicită administrarea de noi probe.

(3) În cadrul ședinței preliminare sau pînă la începerea cercetării judecătorești, instanța îl întreabă pe inculpat dacă solicită ca judecata să aibă loc pe baza probelor administrate în faza de urmărire penală, pe care le cunoaște și asupra

căroră nu are obiecții, apoi acordă cuvîntul procurorului, părții vătămate și celorlalte părți asupra cererii formulate.

(4) Instanța de judecată admite, prin încheiere, cererea dacă din probele administrate rezultă că faptele inculpatului sînt stabilite și dacă sînt suficiente date cu privire la persoana sa pentru a permite stabilirea unei pedepse și procedează la audierea inculpatului potrivit regulilor de audiere a martorului.

(5) În caz de admitere a cererii, președintele explică persoanei vătămate dreptul de a deveni parte civilă și întreabă partea civilă, partea civilmente responsabilă dacă propun administrarea de probe, după care instanța procedează la dezbateri judiciare. Dezbaterile judiciare se compun din discursurile procurorului, apărătorului și inculpatului, care pot lua încă o dată cuvîntul în formă de replică.

(6) În caz de admitere a cererii privind judecarea cauzei pe baza probelor administrate în faza de urmărire penală, sentința se adoptă în condițiile prevăzute de prezentul cod, cu derogările din prezentul articol.

(7) În caz de soluționare a cauzei prin aplicarea prevederilor alin. (1), dispozițiile art. 382–398 se aplică în mod corespunzător. Partea introductivă a sentinței conține, pe lîngă datele expuse la art. 393, mențiunea despre judecarea cauzei pe baza probelor administrate în faza de urmărire penală.

(8) Inculpatul care a recunoscut săvîrșirea faptelor indicate în rechizitoriu și a solicitat ca judecata să se facă pe baza probelor administrate în faza de urmărire penală beneficiază de reducerea cu o treime a limitelor de pedeapsă prevăzute de lege în cazul pedepsei cu închisoare, cu muncă neremunerată în folosul comunității și de reducerea cu o pătrime a limitelor de pedeapsă prevăzute de lege în cazul pedepsei cu amendă. Dacă pedeapsa prevăzută de lege este detențiunea pe viață, se aplică pedeapsa închisorii de 30 de ani.

(9) În caz de respingere a cererii, instanța dispune judecarea cauzei în procedură generală.”

121. La articolul 373 alineatul (2), cuvintele „interceptarea comunicărilor, examinarea corespondenței ridicate” se substituie cu cuvintele „efectuarea măsurilor speciale de investigații”.

122. La articolul 383, alineatul (2) va avea următorul cuprins:

„(2) La reluarea cercetării judecătorești, în caz de neprezentare a părților la pronunțare, instanța numește o nouă dată pentru ședință, ce nu poate depăși

termenul de 15 zile de la data stabilită pentru pronunțare, cu citarea părților și a persoanelor interesate.”

123. Articolul 393 se completează cu punctul 7) cu următorul cuprins:

„7) datele referitoare la termenul de examinare a cauzei.”

124. Articolul 399 se abrogă.

125. La articolul 400, alineatul (1) va avea următorul cuprins:

„(1) Sentințele pot fi atacate cu apel în vederea unei noi judecări în fapt și în drept a cauzei, cu excepția sentințelor pronunțate de către instanțele judecătorești privind infracțiunile pentru a căror săvârșire legea prevede exclusiv pedeapsă nonprivativă de libertate.”

126. Articolul 402:

la alineatul (1), textul „sau, în cazul înaintării cererii în condițiile art. 399 alin. (2), de la data înmînării copiei de pe sentința redactată” se exclude;

alineatul (2) se abrogă.

127. La articolul 404 alineatul (1), cuvintele „sau redactarea” se exclud.

128. La articolul 405 alineatul (3), cuvîntul „primarul” se substituie cu cuvintele „secretarul consiliului local al”.

129. Articolul 406 se abrogă.

130. La articolul 407 alineatul (2), cuvîntul „doar” se substituie cu cuvîntul „și”.

131. La articolul 412, alineatul (1) va avea următorul cuprins:

„(1) Cauzele penale parvenite cu apel se repartizează în ordinea prevăzută la art. 344.”

132. Articolele 413 și 414 vor avea următorul cuprins:

„Articolul 413. Procedura judecării apelului

(1) La judecarea apelului se aplică regulile generale pentru judecarea cauzelor în primă instanță, cu excepțiile prevăzute în Partea specială titlul II capitolul IV secțiunea 1.

(2) Președintele ședinței anunță cauza ce urmează a fi judecată și verifică prezența părților, apoi anunță numele și prenumele judecătorilor din completul de judecată, ale procurorului, ale grefierului, precum și ale interpretului și traducătorului dacă aceștia participă, ale apărătorului și precizează dacă nu au fost formulate cereri de recuzare. După aceasta, președintele ședinței verifică dacă părțile prezente au făcut alte cereri sau demersuri și asupra lor instanța de apel dă o încheiere.

(3) Instanța de apel, la cererea părților, poate cerceta suplimentar probele administrate în primă instanță și poate administra probe noi.

(4) În cazul în care invocă necesitatea administrării de noi probe, părțile trebuie să indice aceste probe și mijloacele cu ajutorul cărora pot fi administrate, precum și motivele care au împiedicat prezentarea lor în primă instanță.

(5) Președintele ședinței oferă cuvântul apelantului, intimatului, apărătorilor și reprezentanților lor, apoi procurorului. Dacă între apelurile declarate se află și apelul procurorului, primul cuvânt îl are acesta.

(6) Părțile au dreptul la replică cu privire la chestiunile noi apărute în procesul dezbaterilor.

(7) Inculpatul are cel din urmă cuvântul.

(8) În ședința de judecată se întocmește un proces-verbal în conformitate cu prevederile art. 336.

Articolul 414. Judecarea apelului

(1) Instanța de apel, judecând apelul, verifică legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în baza probelor examinate de prima instanță, conform materialelor din cauza penală, și în baza oricăror probe noi prezentate instanței de apel.

(2) Instanța de apel verifică declarațiile și probele materiale examinate de prima instanță prin citirea lor în ședința de judecată, cu consemnarea în procesul-verbal.

(3) În cazul în care declarațiile persoanelor care au fost audiate în prima instanță se contestă de către părți, la solicitarea acestora, persoanele care le-au depus pot fi audiate în instanța de apel conform regulilor generale pentru examinarea cauzelor în primă instanță.

(4) În vederea soluționării apelului, instanța de apel poate da o nouă apreciere probelor.

(5) Instanța de apel se pronunță asupra tuturor motivelor invocate în apel.

(6) Instanța de apel nu este în drept să-și întemeieze concluziile pe probele cercetate de prima instanță dacă ele nu au fost verificate în ședința de judecată a instanței de apel și nu au fost consemnate în procesul-verbal.

(7) În cazul sesizării de către părți a nerespectării termenului rezonabil de judecare a cauzei de către prima instanță, instanța de apel se expune și asupra nerespectării acestui termen.”

133. Articolul 415:

alineatul (1):

la punctul 2), cuvintele „rejudecă cauza” se exclud;

alineatul se completează cu punctul 3) cu următorul cuprins:

„3) admite apelul, casează sentința primei instanțe și dispune rejudecarea de către instanța a cărei hotărîre a fost anulată. Rejudecarea de către instanța a cărei hotărîre a fost anulată se dispune numai atunci cînd nu a fost citat inculpatul, nu i s-a asigurat dreptul la interpret, nu a fost asistat de un avocat sau au fost încălcate prevederile art. 33–35.”

articolul se completează cu alineatul (2¹) cu următorul cuprins:

„(2¹) Judecînd apelul declarat împotriva sentinței de achitare, instanța de apel nu este în drept să pronunțe o hotărîre de condamnare fără audierea învinutului prezent, precum și a martorilor acuzării solicitați de părți. Martorii acuzării se audiază din nou în cazul în care declarațiile lor constituie o mărturie acuzatorie, susceptibilă să întemeieze într-un mod substanțial condamnarea inculpatului.”

134. La articolul 417, alineatul (1) se completează cu punctele 5¹) și 9¹) cu următorul cuprins:

„5¹) datele referitoare la termenul de examinare a cauzei;”

„9¹) mențiunea cu privire la ultimul act procedural rămas valabil de la care procesul trebuie să-și reia cursul. În caz contrar, toate actele procedurale sînt desființate de drept;”.

135. La articolul 418:

alineatul (1) va avea următorul cuprins:

„(1) Deliberarea și adoptarea deciziei se efectuează conform prevederilor art. 338 și 339.”

alineatele (2), (3), (4) și (5) se abrogă;

la alineatul (6), cuvîntul „redactarea” se substituie cu cuvîntul „pronunțarea”.

136. Articolul 419 se completează în final cu textul „, care se aplică în mod corespunzător”.

137. În titlul II capitolul IV, secțiunea 1 se completează cu articolul 419¹ cu următorul cuprins:

„Articolul 419¹. Limitele rejudecării

Instanța de rejudecare trebuie să se conformeze hotărîrii instanței de apel în măsura în care situația de fapt rămîne cea avută în vedere la soluționarea apelului.”

138. Articolul 422 va avea următorul cuprins:

„Articolul 422. Termenul de declarare

Termenul de recurs este de 30 de zile de la data pronunțării deciziei.”

139. Articolul 427 alineatul (1):

la punctul 1), cuvintele „după materie sau” se exclud;

la punctul 6), textul „dispozitivul hotărîrii redactate nu corespunde cu dispozitivul pronunțat după deliberare” se substituie cu textul „instanța a admis o eroare gravă de fapt, care a afectat soluția instanței”;

punctul 10) va avea următorul cuprins:

„10) s-au aplicat pedepse individualizate contrar prevederilor legale;”.

140. Articolul 433 se completează cu alineatul (5) cu următorul cuprins:

„(5) Recursul se judecă în termen rezonabil.”

141. La articolul 436 alineatul (4), textul „ , precum și în cazul când procurorul la rejudecare în instanța de apel, formulează o nouă învinuire mai gravă potrivit art. 326” se exclude.

142. La articolul 437 alineatul (1), punctul 2) se abrogă.

143. La articolul 439, alineatul (1) va avea următorul cuprins:

„(1) Termenul de recurs împotriva hotărîrilor pentru care legea nu prevede calea de atac a apelului este de 15 zile de la data pronunțării hotărîrii.”

144. La articolul 452, alineatele (2) și (3) se abrogă.

145. Articolele 453 și 454 vor avea următorul cuprins:

„Articolul 453. Temeiurile pentru recurs în anulare

(1) Hotărîrile irevocabile pot fi atacate cu recurs în anulare în scopul reparării erorilor de drept comise la judecarea cauzei, în cazul în care un viciu fundamental în cadrul procedurii precedente a afectat hotărîrea atacată, inclusiv cînd Curtea Europeană a Drepturilor Omului informează Guvernul Republicii Moldova despre depunerea cererii.

(2) Recursul în anulare este inadmisibil dacă nu se întemeiază pe temeiurile prevăzute în prezentul articol sau este declarat repetat.

Articolul 454. Termenul de declarare a recursului în anulare

Recursul în anulare poate fi declarat în termen de 6 luni de la data rămînerii irevocabile a hotărîrii judecătorești sau, în cazul în care cererea a fost comunicată Guvernului Republicii Moldova de către Curtea Europeană a Drepturilor Omului, de la data comunicării ei.”

146. La articolul 455 alineatul (2) punctul 7), textul „ , iar în cazul declarării recursului în anulare în defavoarea condamnatului sau a persoanei achitate ori în privința căreia a fost încetat procesul penal – care viciu fundamental în cadrul

procedurii precedente a afectat hotărîrea atacată, și prin ce cauza dată prezintă interes deosebit pentru jurisprudență” se exclude.

147. Articolul 456:

la alineatul (2), cuvintele „sau împotriva hotărîrii Plenului” se exclud;

la alineatul (3), sintagma „Plenului Curții Supreme de Justiție” se substituie cu sintagma „Colegiului penal al Curții Supreme de Justiție”.

148. La articolul 457 alineatul (1), sintagma „Plenul Curții Supreme de Justiție” se substituie cu sintagma „Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție”.

149. La articolul 458, alineatul (3) va avea următorul cuprins:

„(3) Revizuirea poate fi cerută în cazurile în care:

1) s-a constatat, prin sentință penală irevocabilă, comiterea unei infracțiuni în timpul urmăririi penale sau în legătură cu judecarea cauzei;

2) s-au stabilit alte circumstanțe de care instanța nu a avut cunoștință la emiterea hotărîrii și care, independent sau împreună cu circumstanțele stabilite anterior, dovedesc că cel condamnat este nevinovat ori a săvîrșit o infracțiune mai puțin gravă sau mai gravă decît cea pentru care a fost condamnat sau dovedesc că cel achitat sau persoana cu privire la care s-a dispus încetarea procesului penal este vinovat/vinovată;

3) două sau mai multe hotărîri judecătorești irevocabile nu se pot concilia;

4) Curtea Constituțională a recunoscut drept neconstituțională prevederea legii aplicată în cauza respectivă.”

150. La articolul 460:

alineatul (1) se completează în final cu textul: „În cazul temeiurilor prevăzute la art. 458 alin. (3) pct. 3) și 4), procedura de revizuire se deschide în baza cererii adresate instanței de judecată care a judecat cauza în primă instanță.”

la alineatul (4), după cuvintele „să sesizeze procurorul” se introduc cuvintele „sau, după caz, instanța de judecată”;

la alineatul (6), textul „art. 458” se substituie cu textul „art. 458 alin. (3) pct. 1)–3)”;

articolul se completează cu alineatul (6¹) cu următorul cuprins:

„(6¹) Dacă se constată existența temeiului prevăzut la art. 458 alin. (3) pct. 4), instanța de judecată admite prin încheiere cererea și rejudecă cauza.”

151. Codul se completează cu articolele 464¹, 465¹–465⁴ cu următorul cuprins:

„Articolul 464¹. Revizuirea cauzei în urma pronunțării hotărârii de către Curtea Europeană a Drepturilor Omului

(1) Hotărârile irevocabile pronunțate în cauzele în care Curtea Europeană a Drepturilor Omului a constatat o încălcare a drepturilor sau a libertăților fundamentale ale omului ori a dispus scoaterea cauzei de pe rol ca urmare a soluționării amiabile a litigiului dintre stat și reclamanți pot fi supuse revizuirii dacă cel puțin una dintre consecințele grave ale încălcării Convenției pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale și a protocoalelor adiționale la aceasta continuă să se producă și nu poate fi remediată decât prin revizuirea hotărârii pronunțate.

(2) Pot cere revizuirea:

- a) persoana al cărei drept a fost încălcat;
- b) rudele condamnatului, chiar după moartea acestuia, numai dacă cererea este formulată în favoarea condamnatului;
- c) procurorul.

(3) Cererea de revizuire se depune la Curtea Supremă de Justiție, care judecă cererea în complet format din 5 judecători.

(4) Cererea de revizuire se face în termen de un an de la data publicării hotărârii Curții Europene a Drepturilor Omului în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

(5) După sesizare, instanța poate dispune, din oficiu, la propunerea procurorului sau la cererea părții, suspendarea executării hotărârii atacate.

(6) Participarea procurorului la examinarea cauzei este obligatorie.

(7) La judecarea cererii de revizuire, părțile se citează. Părți aflate în detenție i se asigură prezența la judecată.

(8) Dacă părțile sînt prezente la judecarea cererii de revizuire, instanța ascultă și mărturiile acestora.

(9) Instanța examinează cererea în baza actelor cauzei penale și se pronunță prin decizie.

(10) Instanța respinge cererea în cazul în care constată că este tardivă sau neîntemeiată.

(11) Dacă constată că cererea este întemeiată, instanța:

1) desființează, în parte, hotărîrea atacată sub aspectul dreptului încălcat și rejudecă cauza potrivit dispozițiilor art. 434–436, care se aplică în mod corespunzător;

2) dispune, în cazul în care este necesară administrarea de probe, rejudecarea în ordine de revizuire la instanța de judecată în fața căreia s-a produs încălcarea dreptului.

(12) Examinarea cauzei se efectuează conform procedurii de revizuire.”

„Articolul 465¹. Recursul în interesul legii

(1) Recursul în interesul legii este calea extraordinară de atac prin care se asigură interpretarea și aplicarea unitară a legii penale și de procedură penală pe întreg teritoriul țării.

(2) Președintele Curții Supreme de Justiție, președintele Colegiului penal al Curții Supreme de Justiție, Procurorul General sau președintele Uniunii Avocaților poate să ceară Colegiului penal al Curții Supreme de Justiție să se pronunțe asupra problemelor de drept care au fost soluționate diferit de instanțele judecătorești învestite cu soluționarea cauzei în ultimă instanță.

(3) Cererea trebuie să cuprindă soluțiile diferite date problemei de drept și motivarea acestora, jurisprudența relevantă a Curții Constituționale, a Curții Europene a Drepturilor Omului, opiniile exprimate în doctrină relevante în domeniu, precum și soluția ce se propune a fi pronunțată în recursul în interesul legii.

(4) Cererea de recurs în interesul legii trebuie să fie însoțită, sub sancțiunea respingerii ca inadmisibilă, de copii ale hotărîrilor judecătorești irevocabile din care rezultă că problemele de drept care formează obiectul judecății au fost soluționate în mod diferit de instanțele judecătorești învestite cu soluționarea cauzei în ultimă instanță.

Articolul 465². Condițiile de admisibilitate

Recursul în interesul legii este admisibil numai dacă se face dovada că problemele de drept care formează obiectul judecății au fost soluționate în mod diferit prin hotărâri judecătorești irevocabile, care se anexează la cerere.

Articolul 465³. Judecarea recursului în interesul legii

(1) Recursul în interesul legii se judecă de Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție. Pentru judecarea cauzei sub toate aspectele, Președintele Curții Supreme de Justiție poate completa completul de judecată cu trei judecători din alt colegiu al Curții Supreme de Justiție.

(2) La primirea cererii, președintele Curții Supreme de Justiție desemnează în mod aleatoriu trei judecători din Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție pentru a întocmi un raport asupra recursului în interesul legii.

(3) În vederea întocmirii raportului, președintele completului de judecată poate solicita opinia scrisă a unor specialiști recunoscuți în domeniu asupra chestiunilor de drept soluționate diferit.

(4) Raportul cuprinde soluțiile diferite date problemei de drept și motivarea pe care acestea se fundamentează, jurisprudența relevantă a Curții Constituționale, a Curții Europene a Drepturilor Omului, opiniile exprimate în doctrină relevante în domeniu, precum și opinia specialiștilor consultați. Totodată, judecătorii raportori întocmesc și motivează proiectul soluției ce se propune a fi dată recursului în interesul legii.

(5) Președintele Curții Supreme de Justiție fixează termenul de judecare a recursului în interesul legii. Ședința Colegiului penal al Curții Supreme de Justiție se convoacă de președintele instanței cu cel puțin 20 de zile înainte de desfășurarea acesteia. La convocare fiecare judecător primește o copie de pe raportul cu soluția propusă.

(6) La ședință participă toți judecătorii în funcție care fac parte din Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție, cu excepția celor care din motive obiective nu pot participa. Ședința are loc în prezența a cel puțin 2/3 din numărul judecătorilor în funcție. Președintele Curții Supreme de Justiție prezidează ședința Colegiului penal al Curții Supreme de Justiție la judecarea recursului în interesul legii.

(7) Recursul în interesul legii se susține în fața Plenului Colegiului penal al Curții Supreme de Justiție de către Procurorul General, președintele Uniunii

Avocaților sau de către judecătorul desemnat de președintele Curții Supreme de Justiție.

(8) Recursul în interesul legii se judecă în cel mult 3 luni de la data sesizării instanței, iar soluția se adoptă cu votul majorității judecătorilor prezenți. Abținerea de la vot este interzisă.

Articolul 465⁴. Hotărîrea și efectele ei

(1) Asupra cererii de recurs în interesul legii se pronunță prin decizie.

(2) Decizia pronunțată în interesul legii este obligatorie din ziua pronunțării și nu are efect asupra cauzelor deja soluționate printr-o hotărîre judecătorească irevocabilă.

(3) Decizia motivată se publică.”

152. La articolul 468 alineatul (1), textul: „Hotărîrile pronunțate în primă instanță de către curțile de apel se execută de către organul însărcinat cu punerea în executare a hotărîrilor judecătorești de pe lîngă judecătoria în raza teritorială a căreia își are sediul curtea de apel.” se exclude.

153. La articolul 469 alineatul (1), punctul 14) se completează în final cu textul „ , precum și excluderii din hotărîrea de condamnare a unor capete de acuzare dacă persoana condamnată a fost extrădată”.

154. La articolul 470 alineatul (1), textul „6), 8)–16)” se substituie cu textul „6)–16)”.

155. Articolul 471:

la alineatul (1), după cuvintele „ori la demersul organului sau instituției care pune în executare pedeapsa” se introduce textul „ori la demersul procurorului care exercită supravegherea organului sau instituției care pune în executare pedeapsa. În cazul soluționării chestiunilor prevăzute la art. 469 alin. (1) pct. 1), 4), 7)–9), instituția care pune în executare pedeapsa este obligată să prezinte raportul de evaluare privind comportamentul condamnatului”;

la alineatul (3), cuvintele „La soluționarea” se substituie cu textul: „Chestiunile prevăzute la art. 469 și 473 se soluționează doar în sediul instanței de judecată în ședință publică. La soluționarea”.

156. La articolul 474, alineatul (2) va avea următorul cuprins:

„(2) Dispozițiile prezentului capitol se aplică în privința persoanelor care, la momentul desfășurării acțiunii procesuale, nu au împlinit vârsta de 18 ani. Dispozițiile privind obiectul probatoriului, durata reținerii sau arestării preventive, liberarea de răspundere penală se aplică și după atingerea vârstei de 18 ani.”

157. Articolul 475 se completează cu alineatul (3) cu următorul cuprins:

„(3) Pentru circumstanțele prevăzute în prezentul articol organul de urmărire penală dispune întocmirea referatului presentințial de evaluare psihosocială a minorului.”

158. Articolul 479 se completează cu alineatul (4) cu următorul cuprins:

„(4) Bănuitul, învinuitul, inculpatul minor poate cere motivat înlăturarea pedagogului și înlocuirea acestuia cu altul.”

159. Codul se completează cu articolul 481¹ cu următorul cuprins:

„Articolul 481¹. Drepturile și obligațiile martorului minor

(1) Martorul minor are următoarele drepturi:

1) să fie reprezentat la toate etapele procesului de un reprezentant legal și de avocat;

2) să fie confidențial în toate etapele procesului penal;

3) să tacă și să nu se incrimineze pe el însuși sau pe rudele sale;

4) să facă declarații în limba lui maternă sau într-o limba pe care o vorbește;

5) să fie asistat gratuit de un interpret;

6) să dispună de alte drepturi procedurale ale martorului prevăzute la art. 90.

(2) Martorul minor în vârstă de 14–16 ani are dreptul:

1) să recuze interpretul, pedagogul, psihologul implicat la audiere;

2) să refuze participarea reprezentantului;

3) să scrie personal declarații, cereri, plângeri împotriva ofițerului de urmărire penală, procurorului și instanței de judecată.

(3) Refuzul martorului minor la reprezentantul legal nu este obligatoriu pentru ofițerul de urmărire penală, pentru procuror și pentru instanța de judecată.

(4) Martorul minor în vârstă de 16–18 ani, pe lângă drepturile prevăzute la alin. (1) și (2), dispune de toate drepturile și obligațiile unui martor, de dreptul de a fi informat despre toate cererile făcute de reprezentantul lui, precum și de a formula obiecții asupra acestor acțiuni. În cazul în care, după o discuție în comun,

martorul minor nu și-a retras obiecțiile, reprezentantul legal trebuie să-și retragă cererea.

(5) Utilizarea forței fizice împotriva unui martor minor, inclusiv aducerea forțată, este interzisă în toate fazele procesului penal.”

160. La articolul 505, alineatul (4) se abrogă.

161. Articolul 518 va avea următorul cuprins:

„Articolul 518. Decizia instanței

(1) Deliberarea și adoptarea deciziei se efectuează conform prevederilor art. 338, 339 și 340.

(2) După redactarea deciziei, instanța de apel remite cauza penală, în termen de cel mult 5 zile, instanței de fond pentru luarea măsurilor de executare, fapt despre care se informează părțile.”

162. Capitolul IX din titlul III se completează cu secțiunea 1² cu următorul cuprins:

„Secțiunea 1²

Echipele comune de investigații

Articolul 540². Echipele comune de investigații

(1) Autoritățile competente din cel puțin două state pot să constituie, de comun acord, o echipă comună de investigații cu un obiectiv precis și pentru o durată limitată, care poate fi prelungită cu acordul tuturor părților, în vederea desfășurării urmăririi penale în unul sau în mai multe din statele care constituie echipa. Componenta echipei comune de investigații este decisă de comun acord.

(2) Echipa comună de investigații poate fi creată atunci când:

1) în cadrul unei urmăriri penale în curs în statul solicitant se impune efectuarea unor urmăriri penale dificile care implică mobilizarea unor mijloace importante ce privesc și alte state;

2) mai multe state efectuează urmăriri penale care necesită o acțiune coordonată și concertată în statele respective.

(3) Cererea de formare a echipei comune de investigații poate fi formulată de orice stat implicat. Echipa comună de investigații este formată în unul dintre statele în care urmează a fi efectuată urmărirea penală.

(4) Cererea de formare a echipei comune de investigații cuprinde autoritatea care a înaintat cererea, obiectul și motivul cererii, identitatea și naționalitatea persoanei în cauză, numele și adresa destinatarului, dacă este cazul și propuneri referitoare la componența acesteia.

(5) Componenții echipei comune de investigații desemnați de autoritățile Republicii Moldova au calitatea de membri, în timp ce membrii desemnați de un stat străin au calitatea de membri detașați.

(6) Activitatea echipei comune de investigații pe teritoriul Republicii Moldova se desfășoară potrivit următoarelor reguli:

1) conducătorul echipei comune de investigații este un reprezentant al autorității care participă la urmărirea penală din statul membru pe teritoriul căruia funcționează echipa și acționează în limitele competențelor ce îi revin conform dreptului său național;

2) acțiunile echipei se desfășoară conform legii Republicii Moldova. Membrii echipei și membrii detașați își execută sarcinile sub responsabilitatea persoanei prevăzute la pct. 1), ținând seama de condițiile stabilite de propriile autorități în acordul privind formarea echipei.

(7) Membrii detașați pe lângă echipa comună de investigații sînt abilitați să fie prezenți la efectuarea oricăror acte procedurale, cu excepția cazului cînd conducătorul echipei, din motive speciale, decide contrariul.

(8) Atunci cînd echipa comună de investigații urmează să efectueze acte procedurale pe teritoriul statului solicitant, membrii detașați pot cere autorităților lor competente să efectueze actele respective.

(9) Un membru detașat pe lângă echipa comună de investigații poate, conform dreptului său național și în limitele competențelor sale, să furnizeze echipei informațiile care sînt la dispoziția statului care l-a detașat, în scopul derulării urmăririi penale efectuate de echipă.

(10) Informațiile obținute în mod obișnuit de un membru sau un membru detașat în cadrul participării la o echipă comună de investigații și care nu pot fi obținute în alt mod de către autoritățile competente ale statelor implicate pot fi utilizate:

1) în scopul pentru care a fost creată echipa;

2) pentru a descoperi, a cerceta sau a urmări alte infracțiuni, cu consimțământul statului pe teritoriul căruia au fost obținute informațiile;

3) pentru a preveni un pericol iminent și serios pentru securitatea publică, respectînd dispozițiile prevăzute la pct. 2);

4) în alte scopuri, dacă acest lucru este convenit de către statele care au format echipa.

(11) În cazul echipelor comune de investigații care funcționează pe teritoriul Republicii Moldova, membrii detașați ai echipei sînt asimilați membrilor din partea Republicii Moldova în ceea ce privește infracțiunile săvîrșite împotriva acestora sau de către aceștia.”

163. La articolul 559, alineatul (1) va avea următorul cuprins:

„(1) Demersul ministrului justiției sau al Procurorului General privind recunoașterea hotărîrii instanței străine urmează să fie motivat și se soluționează de către instanța judecătorească în a cărei raza teritorială se află Ministerul Justiției sau Procuratura Generală.”

164. Capitolul IX din titlul III se completează cu secțiunea a 5-a cu următorul cuprins:

„Secțiunea a 5-a

Rejudecarea în caz de extrădare

Articolul 559¹. Rejudecarea celor judecați în lipsa lor, în caz de extrădare

(1) În cazul în care se cere extrădarea unei persoane judecate și condamnate în lipsa acesteia, cauza va putea fi rejudecată, la cererea condamnatului, de către instanța care a judecat în primă instanță. Cererea de rejudecare poate fi depusă în termen de 6 luni de la predarea condamnatului autorităților Republicii Moldova.

(2) Procesul penal nu poate fi redeschis în cazul în care persoana condamnată a solicitat să fie judecată în lipsa ei.

(3) Dispozițiile art. 463–465 se aplică în mod corespunzător.”

Art. II. – (1) Prezenta lege intră în vigoare în termen de 3 luni de la data publicării.

(2) Începînd cu data intrării în vigoare a prezentei legi, toate cauzele penale în judecată se vor transmite la instanțele judecătorești competente.

(3) Cauzele penale transmise pentru examinare în fond la curțile de apel se vor transmite, în termen de 15 zile de la intrarea în vigoare a prezentei legi, instanțelor judecătorești competente, dacă nu a fost stabilită data ședinței de judecată.

(4) Cauzele penale aflate la examinare în fond la curțile de apel pentru care a fost stabilită data ședinței de judecată se examinează în termen de 3 luni. Dacă, în termen de 3 luni, nu a fost pronunțat niciun act judecătoresc de dispoziție, cauzele se transmit, în termen de 15 zile, spre examinare instanțelor judecătorești competente.

(5) Recursurile depuse împotriva hotărîrilor pronunțate în primă instanță de curțile de apel se vor examina de către Curtea Supremă de Justiție conform prevederilor Codului de procedură penală.

(6) Guvernul, în termen de 3 luni de la data publicării prezentei legi, va prezenta Parlamentului propuneri privind aducerea legislației în vigoare în concordanță cu prezenta lege.

PREȘEDINTELE PARLAMENTULUI

MARIAN LUPU

Chișinău, 5 aprilie 2012.
Nr. 66.